

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI
GAZDATISZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

H. 844

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

BCU Cluj / Central University Library Cluj
TOKAJI LÁSZLÓ,

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TITKÁRA.

⇒ 1904. ⇐

HARMINCHATODIK ÉVFOLYAM.

ERDÉLYI MŰZEUUM

16 * 1908. JAN. 2-

KÖNYVTÁRA.

KOLOZSVÁR,

NYOM. GÁMÁN J. ÖRÖKÖSE KÖNYVNYOMDÁJÁBAN,

1904.

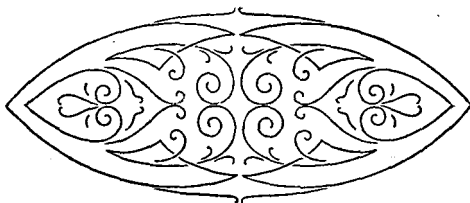
TARTALOM.

I. Közlemények szerint, időrendben:

Önálló eredeti cikkek.

	Oldal	Oldal	Oldal
»Szántunk mélyebben« és még valami. — Borona.	3	Szemle	84
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. VIII.	4	Állandó borvásár Budapesten.	85
A gazdasági tyúktenyésztésről. — Hreblay Emil.	6	Szucsák. — Éber Ernő.	93
Egyetmás a cseresznyebab és lentermelésről. — Dr. Kürti Dezső.	7	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XVII.	94
Tarkázás a székelyföldön. — Pálffy Gyula.	7	Adatok a nyugati fajta borjak mikénti felneveléséhez. II. — Monostory Károly.	96
A gyom ter edésének egyik oka. — Krenedics Ödön.	8	A »legjobb fejési mód«-hoz. — Pap Elemér	97
Kolozsmegyei szakosztály. — Virilis.	17	Lugasoszlopok cementből. — Krenedics Ödön.	98
Ujabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés terén. — Varga Kálmán.	18	Szemle.	99
Drága gazdasági épületekről. — Ugron Zoltán.	20	Egy év munkája. — Tokaji László	107
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. IX.	20	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XVIII.	109
Kapargáló tyúkok. — Geltch Lajos	21	Istálló-építés. — Mózsza Attila	110
A borárok csökkenésének okairól. — Molnár Lajos.	29	Hordók és kádak irtartalmának kiszámítása. — Győry Elemér.	111
Ujabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés terén. — Varga Kálmán. II.	31	Hogy adjuk el komlókat a jövőben? — Három közlemény a tengeri termelésről Erdélyben I — Br. Kemény József.	122
A takarmányszabványok kérdéséhez. — M. K.	32	Uj miniszteri rendelet a ragadós száj- és körömfájás ellen való védekezés körüli eljárásról	122
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XII.	32	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XIX.	123
Forduló ponton. — Gr. T.	41	Székelykeresztúri bikakiállítás és vásár.	124
Gőzeke szántási üzem az orthi cs. és kir. korona uradalomban. — Krafft Guidó.	42	Állattenyésztési értekezlet Székely-Keresztúron	126
A legjobb fejési mód. I. — Agr. G.	42	Borértékesítési viszonyaink. — Molnár Lajos.	135
Ujabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés terén. (Vége.) — Varga Kálmán.	43	A hámozott baltacim mag. — Barna Balázs.	136
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XIII.	44	Három közlemény a tengeri termelésről Erdélyben II. — Br. Kemény József	137
Székely kiállítás	53	Erdősítés közben szerzett tapasztalatom. — Cs. A.	138
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XIV.	54	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XX.	139
A legjobb fejési mód. II. — Agr. G.	56	Gazdatisztek Északamerikában. — r.	140
A szobanövények ellenségei. — Cséser Gyula	56	Szarvasmarhatenyésztésünk száz év múlva. — Várady Géza.	149
Kolozsvári gazdák a bolgár kertészek ellen. Állatállományunk apadásáról. — Éber Ernő.	58	Három közlemény a tengeri termeléséről Erdélyben III. Br. Kemény József.	151
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XV.	66	A gazdasági növények végkimerülése és elfáradása. — Schiller T.	152
Az alagsövek hatása a körött talajon. — Leidenfrost Tódor.	68	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XIX.	153
Néhány szó az északnak fekvő földek szántásáról. — Csernátony Árpád.	68	Német agráriusok állatkivitelünk ellen	155
Egy magyar találmány	69	Gazdatisztek gyakorlati vizsgálata. — Éber Ernő.	163
A darabban hagyott hordók tartalmának kiszámítása. — Győry Elemér.	69	Egy bérlet története. — Mózsza Atilla.	164
Kolozsvári gazdák beadványa a szerb és bolgár kertészek ellen.	70	Az elvermelt répa rothadása I. — Barna Balázs.	166
Megjegyzések a székely kérdéshez. — Figyelő.	79	Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXII.	166
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XVI.	80	Hogyan etessük a baromfit, hogy jó tojók legyenek. I.	167
Az alagsövek hatása kötött talajon. II. — Leidenfrost Tódor	81	Milliók az országnak. — É. E.	177
Adatok a nyugati borjak mikénti felneveléséhez. I. — Monostory Károly.	82	Kereskedelmi- és gyógynövények kísérleti eredményei. I.	178
Baromfiak itatása télen. — Krenedics Ödön. Székelykeresztúri kiállítás és bikavásár február 25. és márczius 1-én. — Ugron Zoltán.	83	Az elvermelt répa rothadása. II. — Barna Balázs.	179
	84	Az előbbi kiállítások és a XIV. erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXIII.	180
		Tojások kiválasztása és a keltés. — Geltch Lajos.	181
		Hogyan etessük a baromfit, hogy jó tojók legyenek. II.	182
		Munkáviszonyok Romániában. — Gaal Gyula.	182
		Socialismus és gazdák. — Mózsza Attila.	192
		Munkáviszonyok Romániában. II. — Gaal Gyula.	192
		Kereskedelmi és gyógynövények kísérleti eredményei. II.	193
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXIV.	194
		Erdélyrészi tagosítások. — Éber Ernő.	205
		A kukurica nemesítése. — Barna Balázs.	206
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXV.	207
		Hogyan etessük a baromfit, hogy jó tojók legyenek. III.	208
		Munkáviszonyok Romániában. III. — Gaal Gyula.	208
		Az erdélyi-magyar fajta szarvasmarha.	218
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXVI.	224
		Kereskedelmi és gyógynövények kísérleti eredményei. III.	225
		Miniszteri rendelet az arankairtásról.	235
		Házilag vagy részesen miveljük-e a tengerit? — Barra Mózes.	236
		A rácalmási komlótelep ismertetése és leírása. Bajor József.	237
		A kolozsvári állattenyésztési kerületi m. kir. felügyelőség 1903. évi jelentése. I.	238
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXVII.	238
		A keltőgép és mesterséges csirkenevelő. — Konkolyi István.	240
		Uj irány a kivándorlás megítélésénél. — É. E.	249
		A tengeri termelése Erdélyben. — Papp Elemér.	250
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXVIII.	251
		Téli elméletek — nyári tanulságok. — Borona.	261
		A kolozsvári állattenyésztési kerületi m. kir. felügyelőség 1903. évi jelentése. II.	262
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXIX.	263
		A zöldborsó nagybani termesztése	264
		A cserebogár és irtása. — Győry Elemér. Miként védekezhetik a gazda a szárazság kárai ellen. — Varga Kálmán.	285
		Burgonya betegségek (I. közl.) — Barna Balázs.	286
		A fejes káposzta miveleti munkája a palánta kiültetéstől a szedésig. — L'Huil-lier István.	287
		Fontosabb tudnivalók a szeszfőzésről. I. — Győry Elemér	288
		Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXXI.	289
		A monori gyógyszer. — Tokaji László. Burgonya betegségek. (II. közl.) — Barna Balázs.	299
		Az előbbi kiállítások és a XIV. erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. XXXII.	300
		Fontosabb tudnivalók a szeszfőzésről. II. — Győry Elemér.	302
		A külföldi szaktudósítói intézmény reformja. — É. E.	309

	Oldal		Oldal		Oldal
<i>Schüller Resső.</i> A mély művelés, annak hátránya és előnye.	636	<i>Teleki Árvéd gr.</i> Hogyan szerzünk takarmányt télire?	449	<i>Ugron Zoltán.</i> Drága gazdasági épületekről	20
<i>Segesvári komlószövetkezet.</i> A komlóértékesítés szervezése.	420	Hogyan takarmányozunk a télen?	528	Székelykeresztúri kiállítás	84
<i>Sipos Gábor.</i> Hogyan takarmányozunk a télen?	606	<i>Tischler Mór.</i> Hogyan takarmányozunk a télen.	506	<i>Ungár Adolf.</i> A száj- és körömfájás gyógykezeléséről.	528
<i>Sikó Árpád.</i> Hogyan takarmányozunk a télen?	483	<i>Thieman R.</i> A helyes fejésről	380	<i>Várady Géza.</i> Szarvasmarhatenyésztésünk száz év múlva	149
<i>Szabó József.</i> Hogyan takarmányozunk a télen?	493	<i>Tokaji László.</i> Székely kiállítás.	52	<i>Varga Kálmán.</i> Újabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés terén. . . 18, 31, 43	
<i>Szabó Kálmán.</i> A legjobb fejési mód. 42.	66	Egy év munkája.	107	Miként védekezhetik a gazda a szárazság kártevése ellen.	285
<i>T. gróf.</i> Forduló ponton	41	A monori gyógyszer ügye.	297	<i>Virilis.</i> Kolozsmegyei szakosztály	17
<i>Tarsoly Zoltán.</i> »Unikum« nevű lóherdörzslőgép.	624	A földművelésügyi miniszter programja. 397, 408		Harc az inség ellen.	417
		A földművelésügyi miniszter programjához.	427	<i>Wenninger Mátyás ifj.</i> A magyar fajta szarvasmarha.	343
		Mozgalmak.	437		
		A gazdasági hivatása a társadalomban. 459			
		Amerikai gépek Erdélyben	622, 636		

II. Szerzők szerint betűrendben:

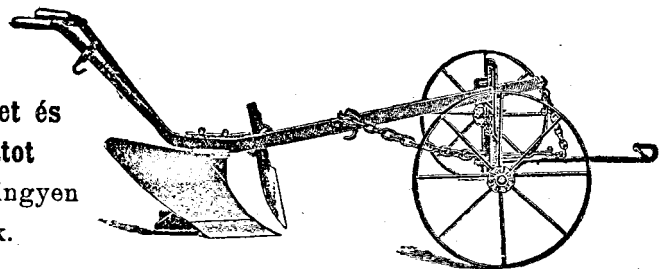
	Oldal		Oldal		Oldal
<i>Abrahám Lajos.</i> Komlószáritás és a Linkhart rendszerű komlószáritó	333	Gazdatisztek gyakorlati vizsgálata	163	<i>Kemény József báró.</i> A tengeri terméskéről Erdélyben	122, 137, 151
<i>Baintner Ferencs dr.</i> A Györy-féle pálinkafőzésről	367	Milliók az országnak	177	Hogyan takarmányozunk a télen	439
Szeszfőzés gyümölcsökből	430, 441	Néhány szó a gazdatiszti egyesülről és a gazdatisztekéről	196	Hogyan takarmányozunk a télen?	505
<i>Bajor József.</i> A rácalmási komlótelep ismertetése és leírása	237	Erdélyrészi tagosítások	205	<i>Kolozsvári állattenyésztési felügyelő.</i> Jelentés	238, 262
<i>Barna Baláss.</i> A hámozott baltacimmag	136	Vélemények a magyar szarvasmarháról	226	<i>Konkolyi István.</i> A keltógép és mesterséges csirkenevelő	240
Az elvermelt répa rothadása	166, 179	Miniszteri rendelet az arankairtásról	236	Fajbaromfitenyésztésünk hibái	517
A kukorica nemesítése	206	Uj irány a kivándorlás megítélésénél	250	<i>Krafft Guidó.</i> Gözeke szántási üzem	42
Burgonyabetegségek	286, 299	A magyar-erdélyi szarvasmarha mint tejelő	266	<i>Krenedits Ödön.</i> A gyom terjedésének egyik oka	8
A szőlőt veszélyeztető kalapogombák	322	A külföldi szaktudósítói intézmény reformja	309	Baromfiak itatása télen	83
A cserebogár-pajor	345, 355	Tarka, vagy fehér ökröt hizlaljunk e?	311	Lugasoszlopok cementből	98
Védekezés a burgonyavész ellen.	389, 399, 410	Ujabb mozgalom a kisbirtok tehermentesítése érdekében	331	Óriások törpe unokái	164
Beteg répák	557	Szemle	336	Különböző népek és korok meteorológusai	192
Gyümölcsbetegségek	568	A takarmányszükség elhárítása	353	Hasznos fagombák	313
A korpa hamisítása	586	A takarmányhiány veszedelme	375	<i>Kühn Gyula dr.</i> Tanácsok az ideai takarmányozásra	450, 463
Miért romlik ez évben sok burgonya?	610	A Pannónia utasai	369	<i>Kürti Desső dr.</i> Egyetmás a cseresznyebab és lentermelésről	7
<i>Barra Móses.</i> Házilag, vagy részesen miveljük-e a tengerit?	236	Az új olasz kereskedelmi szerződés	481	<i>Leidenfrost Tódor.</i> Az alagcsövek hatása kötött talajon	68, 81
Hogyan takarmányozunk a télen?	517	Kolozsvármegyéről	515	<i>Lehotsky György.</i> A rétek és legelők feltöréséről	484
<i>Béldi Tivadar.</i> Hogyan takarmányozunk a télen?	483	Kolozsvári vásárkor	527	<i>Leitgeb Imre.</i> Bajorország baromfitenyésztése és külkereskedelme	380
<i>Biró Géza dr.</i> Néhány szó a száj- és körömfájás gyógyításáról	540	Egy darab magyar föld	567	<i>L'Huillier István.</i> A fejes káposzta mivelti munkája	287
<i>Borona.</i> Szántunk mélyebben és még valami	3	Nemzetiségi bankok actiója	581	<i>Malcomes Jeromos br.</i> Németország tejjgazdaságáról	558, 597
Téli elméletek — nyári tanulságok	262	Az erdélyi kérdés mezőgazdasági kérdés	593	Tejértékesítés Németországban	612, 624
<i>Boros György dr.</i> Tarlózás a régi Erdély mezején	94	Gazdák szövetsége	607	<i>Molnár Lajos.</i> A borárok csökkenésének okairól	29
<i>Csérer Gyula.</i> A szobanövények ellensége	56	Sertéstakarmányozási kísérlet	622	Borértékesítési viszonyaink	135
<i>Csérer Lajos.</i> Hogy adjuk el komlónkat a jövőben	121	Félremagyarozott szavak helyreigazítása	626	A szőlőlomb és törköly, mint takarmány	470
<i>Csernátoni Árpád.</i> Néhány szó az északnak fekvő földek szántásáról	68	Telepítő és parcellázó bank	634	<i>Monostory Károly.</i> A takarmányszabványok kérdéséhez	32
Erdősítés közben szerzett tapasztalatom	138	Kisebb szakközlem.: 168, 195, 471, 507, 625	625	A nyugati fajta borjak mikénti felneveléséhez	82, 96
<i>Cserhádi Sándor.</i> Mi a tanulság az ideai nagy szárazságból?	611	<i>Figyelő.</i> Megjegyzések a székely kérdéshez	79	A gazda és az állatvédelem	504
<i>Csontos Miklós.</i> Hozzunk be a külföldről melaszt	390	<i>Foittik Tivadar.</i> A kisült lóherések pótlása	452	<i>Móssa Attila.</i> Istállóépítés	110
Hogyan takarmányozunk a télen?	493	<i>Foster T.</i> Hogyan értékesítjük legjobban terményeinket?	252	Egy bérlet története	164
<i>Dedk Ignác.</i> Az erdélyrészi közlegelők rendezése	621, 635	<i>Gadl Gyula.</i> Munkásviszonyok Romániában	182, 192, 208	Socialismus és a gazdák	192
<i>Donáth Géza dr.</i> A cserebogár mint műtrágya	313	<i>Geltch Lajos.</i> Kapargáló tyúkok	21	<i>Pálffy Gyula.</i> Tarkánás a Székelyföldön	7
A szesz a háború szolgálatában	324	Tojások kiválasztása és a keltés	181	<i>Papp Elemér.</i> A legjobb fejési módhoz	97
Népszerű közlemények az agricultur chemia köréből	334, 378, 429	<i>Gruner Károly.</i> Hogyan takarmányozunk a télen?	516	A tengeri termelés Erdélyben	250
A dán paraszt	438	<i>Gyárfás Endre.</i> Az inség	407	<i>Patrubány Miklós.</i> Gyakorlati tapasztalatok a takarmányozás terén	571
A fekete ugar ujabb megítélése	462	<i>Györy Elemér.</i> A darabban hagyott hordók tartalmának kiszámítása	69	<i>Pomológus.</i> Figyelmeztetések és megfigyelések a gyümölcsszüretnél	484
A talaj beérédeése és az okszerű talajmiveltés célja	482	Hordók s kádak irtartalmának kiszámítása	111	<i>Riesenfeld A. dr.</i> A mezőgazdasági kereskedelmi ismeretek fontoságáról	321
Szeszgyártás fából	569	A cserebogár és irtása	265	<i>Rodicsky Jenő dr.</i> A bivaltejről	471
<i>Erdélyi Gazdasági Egylet.</i> Az erdélyi magyar szarvasmarha	217	Fontosabb tudnivalók a szeszfőzésről	288, 302	<i>Schiller T.</i> Gazdasági növények végki-merülése és elfáradása	152
Az örökölt mezőgazdaságok birtokosainak katonai szolgálata	387, 400	A méhek tápláléka	335	A sárgalábú tyúkok gyengébb húsmi- nöisége	627
<i>Éber Ernő.</i> Állatállományunk apadásáról	65	<i>Györy Erssi.</i> Háztartás 453, 494, 518, 530, 559, 572, 586, 625, 637.	559		
Szucsák	93	<i>Haller Richárd.</i> A lótenyésztés Japánban	450		
Gazdatisztek Északamerikában	140	A londoni Tattersallban	594		
Német agráriusok állatkivitelünk ellen	155	<i>Hreblay Emil.</i> A gazdasági tyúktenyésztésről	6		
		<i>Imreh Lajos.</i> Komlótermesztésünk fejlesztése érdekében	634		
		<i>Jakab László.</i> Az előbbi kiállítások és a XIV. állatkiállítás tanulságai. 4, 20, 54, 64, 80, 94, 109, 139, 153, 166, 180, 194, 207, 224, 238, 261, 263, 289, 300, 312, 323, 332, 344, 354, 376, 388, 418, 439, 555, 568, 582, 598, 603	638		
		Állatorvosok szakülése	638		

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hírneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
árajánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

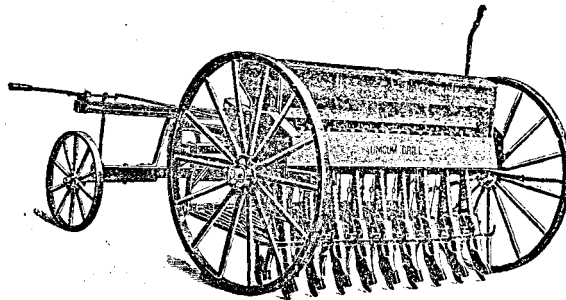
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott

„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 20,000-nél több ily gép adatott el. — Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyáranak raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám
Által a legkedvezőbb árak mellett ajánlatokat

Szocomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig,
Balmakaszalók, járgány-cseplőgépek, lóhuro-cseplők, fűnyírószerkezetek,
konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morszólók, daráló,
űrlő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

1242

Májerszky Barnabás gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölöket gőz- és tűzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivitel 120 telep üzemben. 1093

HERMANN E. VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujonná berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Howe C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók.

Gépeimért 10 évig felelek.

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő gumi 2 frt. 30 krtól 3 forintig. Kerékpár osengő 35 krtól 1 frt. 50 krtól 5 forintig stb.

Csakis készpénzért. 1109

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országszerte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyeivel. — Sziveskedjen vagyongyűjtés céljából ezen kiváló magyargyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából. Kódmezővásárhelyről, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

1274

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

Léber Gyula első erdélyi sodrony-
szövetfonat, kerítés és
ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába
vágó munkáit, úgymint:
kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb.
bekerítéséhez
gépfonatait, dísz-kerítéselt és díszkaput,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és
éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok
sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén,
koks, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő-
és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok)
1168.

Röck István, Budapest

I. BUDAFOKI-ÚT,
gőzgép-. gőzkazángyár, vas- és érczöntöde.

KÉSZIT

GOZGÉPEKET: fekvőket és állókat minden nagy-
ságban, magasnyomású, compound-
és triplexpanziós elrendeléssel; mint különlegességet szab.
Röck-féle szelepes vezényművel és gyorsanjáró gőzgépeket
dynamogépek hajtására; hajógépeket.

LOKOMOBILOKAT: kihúzható forr- és fűtőcsö-
ves kazánal.

GOZKAZÁNOKAT: forralós-, sima- és hullámle-
mezes fűtőcsövekkel; mint kü-
lönlegességet: szabadalmazott Bánó-féle biztonsági viz-
söves kazánokat.

SZIVATTYUGÉPEKET: Worthington és más
rendszerek.

VIZMŰTELEPEKET és csatornázásokat.

GŐZMALOM berendezéseket a legújabb kivitelben.

TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEKET.

**TELJES HŰTŐTELEPEKET ÉS JÉG-
GYÁRAKAT** szabadalm. ammoniak rendszer szerint.

OLAJMALMI és olajgyártási berendezéseket.

HYDRAULIKUS SAJTOKAT különböző czé-
lokra.

BORSAJTÓKAT, emeltyűs, — hidraulikus — vagy
motorikus üzemmél.

RÖCK ISTVÁN gép-kazángyára, vas- és érczöntödeje **BUDAPEST.**
1029

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.

Gr. Wass háiban levő

fényképészeti
műtermőket

megnagyobbítva
ujjonnan építették és
a kor minden igényeit
kielégítőn fényesen
berendezték
s kérik a n. é. kö-
zönség további
pártfogását.

1127.

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkerete-
ket, tükörkereteket, Consolokat, szalon-asztalt,
függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat
elvéllal jutányos árban elelőség mellett.

Régi keretek újbol aranyozását *jutái
nyos árban készíti el.* Továbbá templom-
aranyozásokat *új oltár* készítését, rajz szerint,
regi oltárok újbol aranyozását a legiobb ei-
szolt arannyal *jutányos árban, felelőség
mellett elvéllal.* O tár gyertyatartókat, fész-
leteket, jó tiszta, tartós arannyal, *aranyozá-
sáért felelőséget vállal.*

Becses megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal

aranyozó.

1270

Gazdasági segédtszti állás betöltendő.

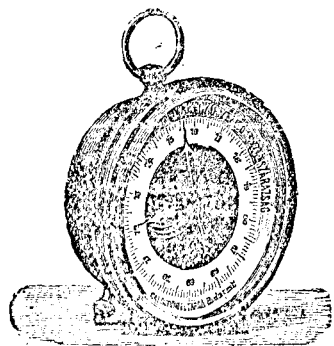
Pályázó okleveles gazda kell hogy legyen; saját
kezüleg irt folyamodványát, bizonyítvány másolatok-
kal — melyek vissza nem adatnak —

„Gróf Zselénski uradalmi igazgatósága
„Uj-Aradon“ czimezve küldje be.“

1269

Calderoni és Társa Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, higany légsúlymérők, (Hygrométerek,
nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok
és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esómérők, maximal-
minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és
legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, vil-
lamos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal
hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-
mérők, hitelesített cukor-mérők.

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározására.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskereszten, Mérő-lánczok réctificatióval, szög-
tűző korongok, szögtűkrök, léptékek és rajzszerek.

Tábori, vadász és színházi látcsövek, Zeiss Busch és Goerz-féle prismás távesövek,
Szemüveg és orrcsüptetők, és védőüvegek, Fényképészeti készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1256

Megvételre keresek

jó dézsabeli

munkásnak való

TURÓT,

bármily nagy mennyi-
ségben,

czím és az ár megjelöléssel kérem
a kiadóban küldeni.

1276

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

„Szántunk mélyebben“ és még valami. <i>Borona.</i>	3
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatképzés tanulságai. VIII.	4
A gazdasági tyúktenyésztésről. <i>Hrebly Emil.</i>	6
Egyetmás a cseresznyebab és lentermelésről. <i>Dr. Kürti Dezső.</i>	7
Tarkázás a székelyföldön. <i>Pálffy Gyula.</i>	7
A gyom terjedésének egyik oka. <i>Krenedits Ödön.</i>	8
Kisebb szakközlemények	8
Irodalmi szemle.	8
„Egyes közlemények.	9
Hirdetések.	

„Szántunk mélyebben“ és még valami.

Ugy tetszik, egyik nem régen volt kereskedelmi miniszter dobta a közélet eszmévilágába ezt az agrár-mondást, mintegy jelentvén ezzel, hogy minden közgazdasági dolgainkban alaposabban, kellő szorgalommal járjunk el!

Nem is sejtette a tisztán merkantil miniszter, hogy a mezőgazdaság népeinek munkájára milyen találó volt ezen biztatás, sőt a par excellence »mély szántás« az ország szántóinak 60%-ára került s itt az erdélyrészi téreknek 80—90%-e nem ismeri a mélyebben járó ekét.

Nem éppen a föld munkájáról óhajtok itt részletezni, bár erről is sok szükségeset lehetne mondani, hanem általánosságban kívánom alkalmazni a »szálló igét«!

Ha a termésjelentéseket nézzük, több éven át is alig eltérőleg azt tapasztaljuk, hogy országrészünk mezőin a kat. holdankénti átlagtermések gyengék, kicsinyek még akkor is, ha akár északkeleti Magyarország, akár a felvidék átlagaival összehasonlítjuk. Nem tudni, mióta a köztudatban él az a jobbágyi, sőt paraszti felfogás, hogy a vidékünk, a mi földünk a Teremtőnek nem éppen legkedvesebb helye s hogy csak annyit terem emberséges erőlködés mellett, »hogy a gazdája kenyere kivül csak annyit hoz még, amennyi a porcióra szükséges!«

S ebben a rettenetes felfogásban az urak és parasztok 60—70%-ban látszanak megkövesedve lenni. Talán csak a multak történetében gyökerezik ezen pessimista felfogás, amikor a föld művelőjétől a cséplés után elvitték a törvényes részt, a maradványból, amit el nem dughatott: a török-tatár, a »kuruc-labanc«, a kamara, a papi tized, a középkori városi vám harácsolts és zsarolt — s nem lett csuda, hogy a földtúrónak csak annyija maradt, hogy az újg valahogy megélhetett belőle!

Dehát ma mindez nincs s még sem »szántunk mélyebben«, s kételkedve törekszünk a többre. Igaz, tavaly országos megütközés keletkezett, amikor egy tudósunk vészkiállást hallatott, hogy az országos

búza-átlagtermés csekély! Hazarészünkben alig esett erről szó, pedig itt az átlag 30—40%-al rosszabb, mint a Vlegyásán túl, de hiba van a minőség körül is. Ez állítható a rozs és árpára is, pedig szeretjük a Mezőséget, s a Kenyérmezőt (?) erdélyi búza-határnak nevezni! Hazarészünkben a tengeri az úgynevezett *főkenyer-növény*, a nép nagy %-a ezt fogyasztja. S talán azért, mert valami remek minőségben, nagy bőségben teremne? Arról szó sincs, hisz a minőség is, a kat. holdankénti termésmennyiség is a legtöbbször olyan silány, hogy majd minden évben reászorulunk a román tengerire. Pedig sok tisztességesen optimista s magasan látó közgazdánk (kivált a Gellért-hegy alól) csak sertésbe s spirítuszgyárba valónak nézi a törökbúzákat, mert az ember elbutul és ellustul tőle s hogy kivált a Székelyföldön nem is érik be s nem is szeret teremni, hát kivele s termeljünk pityókat meg hüvelyest! Igen uraim, ezeket is, de termeljünk ezután is bőségben kukoricát is: mert ez a főkenyerünk! De tessék közelebb nézni a barázdát, azt mélyebben szántani, trágyázni, jó fajtát válogatni s azt tisztán tovább termelni.

Mert lehet. Ime, e lapok december 27-iki számában egy hazafias toll számol be, hogy nemcsak a Dél-Bácska kamelia-földjében lehet 3500 kg. tengerit termelni, de a Szamos völgyön is kiszorítható 19 mm. — egy kis becsületes jóakarattal! S ha nézzük a Szentkirályi-féle székely-tengeri, meg a Lázár-féle javított lapusnyaki pompás kukorica előnyeit, sikereit: hát be kell látnunk, hogy hazarészünk mezője sem szegényebbek, mint teszem fel a Rába-, Nyitra- vagy Hernád-völgye. Ott sincs jobb föld, ott se melegebb a nap, mint nálunk, de talán az emberek mások!

Az utolsó 10 év felkapott terménye lett nálunk a lóhermag s a komló! A minőség jó, ma már folyton jól fizetik: de a termésátlagok gyengék. Pedig a háromszéki lóhermagtermő dűlők eredménye, meg az illyefalvi, homoród-hévízi, szent-erzsébeti gonddal kezelt s éveken át kiválasztott fajtával ültetett komlókertjeink 700—500 kilós holdankénti termésekkel, elég bizonyi-

Lóhermagot

(Vörösherét),

Lucernát, és egyáltalán

Gazdasági magvakat

legmagasabb napi áron **vesz**

Mauthner

Ödön

cs. és kir.
udvari

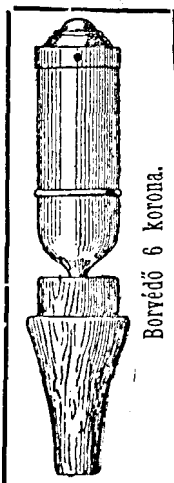
magkereskedése

Budapest,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánlatok, melyekben a mennyiség is ki-tüntetendő, minták kíséretében kéretnek.

A cég árjegyzékeit kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Borvédő 6 korona.

Dr. Molnár István-féle tökéletesített, nikkelezett rézhengeres

Borvédők, melylyel csapon járó borokat megvirágozó-dás, eczetesedéstől biztosan megvédhetünk. Továbbá borszivattyúk, prima ruggyanta bortömlők, pasteurizáló- és szűrőgépek, palaczkkozó, palaczkduga-szólo és kupakológépek, borospalaczkok parafadugók, különböző színű palaczkupakok és minden egyéb pincze-felszerelési gépek s cikkek leg-jutányosabban szerezhetők be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. k., Alkotmány-utca 31. szám.

tékok arra, hogy igyekezettel jót s sokat lehet földünkben kivenni. Alig pár éve, hogy a marosvásárhelyi s botfalui cukorgyárak biztatása nyomán a mély kultúra s jövedelmező gyökönvény. terjed, már is hír van arról, hogy a Székelyföld egy birtoka jeles és állandó jellegű cukorrépa-magot tenyészt. Egy másik székely völgyben a fekete zab terem jól — gonddal termeltetvén — hogy a szebeni kincstári lovak csak ilyet akarnak abrakolni. S ki ne tudná, ha zsiszikmentes lencséből akar delectálni: hát Csikban bőven talál ilyent!

Nem a növényben, éghajlatban, termő földben van hiba, hanem önmagunkban tisztelt gazdatársaim! Hogy mit mulasztunk folyton, s miképp lehet azt pótolni, jelen szaklap 35 esztendő óta elég serényen emlegette; most csak a címre utalok.

S még valamire! Restellem, hogy némileg igazolódik a Darwin-elmélet az agrarizmusban is: mert az ember, s éppen az új magyar ember csak majmolás után indul s a más kárán szeretne tanulni, úgy hogy neki se kerüljön töredelembe. Nem tagadhatni, hogy nekünk is vannak régóta kísérletező, útmutató uradalmaink, pl. az állattenyésztés, a szőlészet terén: de a mezőn még nagyobbára az Isten, vagy mondjuk: az idő a gazda. Itt sok vidékünkön igazán nincs kit majmolni: ámbár az állam a kolozsvári s algyógyi gazd. iskoláknál, a fogarasi ménes uradalomnál, egy-két telepes birtokán, stb. mutatná, hogy kell mélyebben szántani: sajnos, ezek kevés számú példák, s igen kis körben hatnak. Pedig többet kell tennünk: kalászosaink, lóheréink, komlónk, szőlőnk termését helyenként emelni kell; az erdélyi 10 sörgyár követelheti, hogy vályogos lankáinkon a megfelelő sörárpa is szépen megtermeltessek; közép kötött talajunkra a megfelelő pityóka s takarmányrépafajták előteremtessenek, a hegyoldalokra megfelelő zabot vethessünk! Minden fővölgynek, tájéknak kerestessék ki a legjobb tengeri-féléje, kopár füvelőinkre az állandó fű- és herekeverék, veteményes kertjeinkbe jóízű zöldségek, domboldalokra biztosan termő gyümölcs-félék stb. Ha lesz mit eladni: prosperálni fognak a termelő szövetkezetek is! S akkor nem tűnik fel mentőcsillagként az államilag biztosított nyereségű dohánytermelés kieroszakolása! Hát sok ilyen tér van s út, amelyen ellehet indulni: s tekintve, hogy már a mi vidékeinken is elterjedt a gazdasági intelligencia: sokan indulnának meg *különböző* utakon: mert sok út vezet ki Rómából is! S beállana a tervnélküli kapkodás. Hogy ez ne történjék, megyénként álljanak be irányítóként a megyei gazdasági egyletek. Persze még így is ahány megye, annyifelé kapkod-

nának ebben a földművelést regeneráló hazarészben. Itt tehát egy központ kell.

Ilyen központja az egész országnak a magyar-óvári növénytermelési orsz. kísérleti állomás. Tíz-tizenöt év óta óriási munkát végzett minden téren. Az ország jövedelme azóta öt, talán 10 millióval is szaporodott. De istenem, hol van tőlünk Magyar-Óvár? az ország legnyugatibb szélén! Bizony itt alig éreztük a hatását. Nem tagadhatni, itt is kísérletezett, itt is próbálkozott, de bizony mégis csak mostohául: ami mind a túlnagy távolságon mulik s nem az akarathányon.

Itt nekünk külön kell tehát egy földművelési kísérleti állomás, amely a saját kertjében s vállalkozó gazdák birtokain végzett azon kísérleteket, amelyeket a Duna—Tisza martjáról eltanulni nem lehet, mert itt különleges viszonyok s dolgok vannak. Jó, nem olyan időket élünk ma, hogy egy új hivatalt kérhetnénk: hát alapítsunk a régiekre. Például itt van a kolozsvári gazdasági tanintézet, szerveztessék ott az állomás (ugyan némelyek Maros-Vásárhelyt szeretnének ilyent!) ott bőven vannak szakértők, tervezők és feldolgozók. Legyen az az irányító a megyei egyletek meghallgatása után: a végrehajtást, ellenőrzést, megfigyelést a birtokon kívül végeznék a sz.-keresztúri, szamosújvári s kolozsvári vándortanárok, kik nyáron ügyis ráérnek. De segíthetnek nekik a fogarasi, algyógyi s telepirtokai gazdaalkalmazottak is a környékükön végzett kísérleteknél. Eleinte csak az az állami emberek dolgoznának, utóbb nevelődne a gazdákból is szenvedélyes s hasznos kísérletező s megfigyelő gazda-kaszt. Jó volna hát, hogy ne csak közleményekben teremjen két kalász ott, ahol a régimódi szerint csak egy termett, de mozduljanak meg e téren is az erdélyrészi gazdasági egyletek s »szántsunk mélyebben«!

Borona.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

VIII.

1891-ben már sok tekintetben határozottan kialakult vélemények irányították a szakosztály tevékenységét. Így főleg a tenyésztett állatok jobb értékesítésének útját törekedett egyengetni, mi mellett kiterjesztette figyelmét a népies tenyésztés fejlesztésének kérdésére is. Főirányelve a tenyésztésre nézve maradt a régi és a juhot kivéve minden állatfajnál a hazai anyagnak tiszta vérben való fentartása és ezen kereten belül való javítása volt.

Természetesen minden törekvésének valószínűsítésénél számolnia kellett a szakosztálynak anyagi ereje korlátosságával s így történt meg, hogy az előző évben augusztus 31-én a kiállítás bezárása után tartott népies értekez-

leten a lovak értékesítésére vonatkozólag határozatba ment bizományi istálló felállítására és országos jellegű lóvásár létesítése megakadt.

Az 1891. január hó 15-én tartott szakosztályi ülésen nyanyis elnök Öngyméltósága ide vonatkozólag bejelentette, hogy az országgyűlésen a budapesti tattersale részére a földművelésügyi miniszter által költségvetésbe vett segélyösszeg töröltetett és így a Kolozsvárra tervezett lóvásár és bizományi istálló segélyezése sem remélhető. Kérde tehát, hogy ilyen kilátások mellett ezek valószínűsítésére mindenképpen törekedjen-e a szakosztály, vagy hagyassanak azok el jobb időre, avagy egyelőre csak egy vásár létesítsék?

Többek hozzászólása után elhatározott, hogy az eszmét nem ejti el a szakosztály, hanem az értekezletből kiküldött bizottságot felkéri, hogy az ügyet kézalatt fejlessze, és annak idején kész tervet terjesszen elő. Az eladást közvetítő iroda felállításának azonban mi sem állván útjában, azt azonnal életbe léptethetőnek mondta ki.

Ezen ülésen határozatott el a kiállítás megtartása is és itt került tárgyalás alá az *Egán Ede* mult évi előadására beérkezett szakvéleményekről szerkesztett szakbizottsági jelentés is, melyet a közgyűlés elintézés végett a végrehajtó-bizottsághoz útasított.

Miután az egyes gazdasági egyesületektől és kiválóbb tenyésztőktől az *Egán* felolvasására beérkezett szakvéleményeket én dolgoztam fel és az ezek alapján készített szakbizottsági jelentésben az akkori nézetek vannak kifejezve, a következőkben közlöm ezt a jelentést szösz szerint:

„Tisztelt közgyűlés!

Tisztelettel alólirottak az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztályának f. évi július hó 23-án tartott üléséből azon megítéző felhívást nyertük, hogy a mult évi közgyűlésen *Egán Ede* ur által — „szarvasmarha tenyésztésünk feladatairól“ — elmondott nézeteire az erdélyrészi megyék hatóságaitól, gazdasági egyleteitől és előadótól, valamint kiválóbb tenyésztőitől bekért és beérkezett véleményeket tanulmányozzuk s azokról jelentésünket a tisztelt közgyűlés elé terjesszük.

Vélemény 6 vármegyéből érkezett és pedig: *Szilágy, Udvarhely, Csik, Hunyad, Torda Aranyos és Háromszék*-vármegyékből. Összesen 7 terjedelmes vélemény jutott kezünkbe, melyekben az *Egán Ede* ur által kifejtett és megokolt kérdésekre többé-kevésbé kimerítő választ találtunk.

Mi ezen vélemények tanulmányozásánál az *Egán Ede* ur által 3 külön tétel alá foglalt teendőket tartottuk szem előtt s ehez képest a beérkezett véleményekben azt kerestük, hogy mennyiben *egyeznek* vagy mennyiben *térnek* el az alapul vett titelektől.

E 3 tétel a következő:

I. Keleti határunk tisztántartása a nyugoti vér behatásató;

II. A hazai marhának kijelölt tenyészterületen belül féltékeny megőrzése az elkorcsosodás ellen egy államilag vezetett és ellenőrzött erős társadalmi szervezet által;

III. Keleti határunkon törzstenyészetek létesítése, mely igavonóképessége mellett korán érik, jó hizó s jó tejelő.

Az alább felsorolandó idézetekből ki fog tűnni, hogy a vélemények — kevés eltéréssel

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

— helyesnek és szükségesnek tartják az itt felsorolt teendők megtartását. De mielőtt erre áttérnénk, fel kell említenünk, hogy *Egán Ede* úr fejtegetéseit egy javaslattal zárta be, mely szerint az erdélyi gazdasági egyesületnek szarvasmarhatenyésztés kérdésében határozott állást elfoglalni és nézeteinek egy nyilatkozat vagy felterjesztés alakjában kifejezést adni volna szükséges.

A javaslatba hozott nyilatkozat első pontja következőleg szól:

„Az erdélyrészi megyékben, kivéve Hunyad megye nyugoti részét, hol a szines marha már nagyobb mérvben elterjedt, valamint eltekintve egyáltalán a városi és városok körüli tehéntartástól, mely fajtabeli egyformasághoz nem lehet kötve, az egyesület országos szempontból, valamint első sorban a népies tenyésztést tartva szem előtt, kizárólagosan és egyedül a magyar fajta tiszta tenyésztését tartja felkarolandónak. Különös súlyt vél fektetendőnek arra is, hogy a magyar fajta keretén belül a Királyhágón inneni („erdélyi“) dombos vidéki jelleg, tisztán fenntartassék. Javasolja, hogy az állattenyésztés terén a jövőben kifejtendő társadalmi és állami mozgalom ezedül ezen most kifejtett tenyészcél körül csoportosuljon.“

Ezen pont főrészét, t. i. azt, mely az erdélyrészi megyékben kizárólagosan és egyedül a magyar fajta tenyésztését s ennek keretén belül az erdélyi jelleg tisztán való fenntartását javasolja a beérkezett jelentések mindenike — a hunyad megyeit kivéve — helyesli és melegen óhajtja.

Igy a szilágymegyei gazdasági egyesület a tiszta fajta fenntartásának nagyobb biztosítása céljából, az erdélyi résszekre kiterjesztve, az erdélyi parlamenti szarvasmarha törzskönyvvezését — s az abban leendő bejelentési könyvszerűt óhajtja.

Br. *Orbán Ottó* úr — Udvarhely — ugyanezen célból a Mezőségen, Maros-Torda és Udvarhely megyében szükségesnek látná a községeknek szabályrendeletileg eltüntetni minden más fajú bikának tenyésztésre való használatát vagyis itt csak tiszta erdélyi fajú bika volna engedélyezhető. A kolozsvári s más erdélyrészi kiállításokon a díjazásokból kizárólag tart minden idegen fajtát s szerinte csak a tiszta erdélyi faj volna díjazható.

Felföldi Elek úr — Torda-Aranyos megye — azt óhajtja, hogy minden tenyésztő és minden község a törvény szigorú alkalmazásával kényszeríttessék magyar fajtájú teheneinek minden tekintetben megfelelő színű és számú apaállatot tartani. Ezek után pedig ezeket mondja: „keresztelés céljából importálni hozzánk bármely nyugoti fajtát saját jól felfogott érdekünkben megengedhetőnek nem, sőt károsnak tartom“ stb.

Háromszék megyéből *Bedő Főzsef* és *Nagy Imre* urak szintén azt mondják, hogy náluk is a hazai faj tenyésztése lehet a legmegfelelőbb, mert az ottani silány legelőkön leginkább megél, a klímát jól kiállja és a járványos tüdőlob iránt kevésbé fogékony.

Mindezekkel szemben Hunyad megye területén *Kun István* közz. előadó úr a magyar fajta marhának tért nem jelöl s a tarka fajtákon kívül csak a hazai mokány marhának óhajt szerepet juttatni, ezt is csak azon feltétel mellett, ha a meglévő anyag Borzderesekkel vagy székelyföldi jobb testű bikákkal alakítottatik. A megye lapályosabb helyeire az állami ménésbirtokon nevelt berni-simmenthali

bikáknak mérsékelt áron és részletfizetésre való átengedését óhajtja. A völgyekből az erdő hátság felé haladva megtartaná a pinzgaut, de az erdőhátságára már az algaui behozatalát látná jónak, melylyel esetleg a havasi marha javítását is lehetne eszközölni.

A javaslatba hozott nyilatkozat 2-ik zontja így szól:

„Tekintettel a tenyésztők körében gyakran található irányváltoztatásra és kapkodásra, az egyesület sürgősen szükségesnek találja, hogy az állam az egyes megyék törvényhatóságával egyetértőleg, az állattenyésztésnél követendő eljárást illetőleg a vezér elveket megállapítva. Az ily módon megállapítandó tenyésztérvnek a gyakorlatban leendő betartását biztosítani óhajtva, egy államilag vezetett és ellenőrzött erős társadalmi szervezet létesítését mellőzhetlen feladatnak tekinti.“

Ezen pont lényegére vonatkozólag a vélemények teljesen egyezők. Mindenki olyan szervezetet óhajt, melytől előre láthatólag eredmény várható.

A szilágymegyei gazdasági egyesület azt óhajtja, hogy szerveztessék a lótenyésztési bizottságok analogiájára minden erdélyrészi megyében egy szarvasmarha tenyésztési bizottság, melynek tagjai az azon megyei gazdasági egyesületek ajánlatainak figyelemre méltatása mellett nevezetnek ki, és hogy ezen bizottság működése hozassék szerves összeköttetésbe a törzskönyvvelés ellenőrzése szempontjából, a törzskönyvvezetéssel, a gazdasági egyesülettel és a megyei közigazgatással.

Csikmegyéből részben osztják az *Egán Ede* úr idevonatkozó véleményét, de kétségüket nyilvánítják a felett, ha vajjon az előadó úr által javasolt u. n. megyei állattenyésztési bizottságok jobban megfogják e felelhetni hivatásuknak, mint a gazdasági egyesületek és állami állatorvosok. Abban a hiedelemben vannak, hogy a bizottság még annyit sem tehet. A gazdasági egyesületek keretéből ilyen fontos szerepet kivenni nem tartják célravezetőnek, tehát azt meghagyandónak vélik. Az olyan megyében, hol gazdasági egyesület nincsen, haladéktalanul létesíteni kell. A gazdasági egyesületek alakítsanak aztán kebeleikben egy állattenyésztési szakosztályt. Ez a szakosztály végezze a megye területén minden az állattenyésztés terén előforduló ügyet és munkaságáról az egyes választmányi és közgyűlésben beszámolna. A felmerülő utazások költségeit fedezni kellene.

Ugyanezen célból Háromszék vármegye a maga részére gazdasági egyesület felállítását óhajtja.

A 3-ik pontban ezek foglaltatnak:

„Az egyesület a magyar fajtájú marha („erdélyi“) és „mokány“ jellegi tulajdonságainak tökéletesítésére, de különösen a gyorsabb fejlődés előmozdítására és a tejelő képesség fokozására a maga részéről meg fog ragadni minden arra alkalmasnak bizonyuló eszközt. Együttal felterjesztést intézend a földmivelésügyi Miniszteriumhoz, oly kéréssel, hogy az erdélyrészi tenyésztők fentebbi 3 irányú törekvéseikben a kormány részéről várandó hason irányú intézkedések által támogatassanak.“

Ezen pontra vonatkozólag *Sperker Ferenc* és br. *Orbán Ottó* urak hosszabb indokolás után azt óhajtják, hogy az *Egán Ede* úr által contemplált törzstenyésztetek nem a keleti határ mentén és nem az u. n. mokány

marhából alkottassanak, hanem a tiszta erdélyi jellegű magyar marha kiválóbb egyedekből. Az erdélyi részeken 3, illetve 4 ilyen törzstenyésztetre lenne szükség és pedig egyre a Mezőségen, egyre Maros-Torda, egyre Udvarhely megye területén. Br. *Orbán Ottó* ezek mellett még szükségesnek tartja a fogarasi állam-ménés birtokon is ilyen törzstenyésztet felállítását.

A mokány marhát nem tekintik piacképesnek és legfeljebb a havasokon tartják tenyésztenőnek, javítását pedig az említett törzstenyésztetekben nevelt bikák útján óhajtának eszközölni.

Csikmegyében szintén óhajtják a tenyészirány határozottabb kijelölését és e végből ajánlatba hozzák, hogy az Olt és Maros mentén fekvő községekben az erdélyi magyar marha az ő tiszta fajtájában tenyésztessek, míg a hegyek között az u. n. havasi mokány fajta tovább tenyésztésének és nemesítésének jelöltessék irány.

Általában a vélemények összesége, — a hunyad megyei kivételével — a magyar marha tenyésztésének nagyobb mérvű felkarolását és javítását nemcsak szükségesnek, hanem lehetőségek is tartják.

A gyorsabb fejlődést, a hizóképesség fokozását és a tejhozam gyarapítását egyrészt az okszerűen vezetett tenyésztés által, másrészt pedig a jobb tartás útján elérhetőnek tartják és nem ismerik el azt, hogy a Csikmegyében található mokány marha hizó és tejelő képesség tekintetében értékesebb lenne a magyar erdélyi u. n. dombosvidéki jellegűnél. Mindezek mellett a mokány marhát a havasokon tenyésztenőnek és javítandónak tartják, egyéb helyen pedig kizárólag a magyar erdélyi jellegűt óhajtják terjeszteni és javítani.

Miután az itt felsorolt kívánalmak az *Egán Ede* úr által javasolt és fentebb felolvasott nyilatkozatokban szintén benne foglaltatnak, eme tiszteletteljes jelentésünk szíves tudomásvételét kérjük.

*

E jelentést a szakosztály helyeslőleg tudomásul vette és áttette az Erdélyi Gazdasági Egyesület igazgató-választmányához azzal a kéréssel, hogy a szakosztály véleményéhez hozzá járulva, tegyen fölterjesztést a földmivelésügyi miniszteriumhoz az erdélyi magyar marha fenntartása és fejlesztése érdekében.

Már ezt megelőzőleg is az E. G. ez évi első számában s folytatólag ugyancsak a magyar erdélyi szarvasmarha védelmére a 8—9. és 10-ik számokban cikkek jelentek meg, melyek közül, ha nem csalódnunk, az elsőnek megírására a fenti jelentés szolgált indító okul és mert ez nemcsak beleillik abba a keretbe, melyet e munkának szántam, hanem a szakosztály további működésére is irányítólag hatott, míg másrészt annak írója: dr. *Szentkirályi Ákos* ennek folyománya képen a február hó 28-án tartott választmányi ülésen igen nevezetes indítványt tett, ime leközlöm ezt a cikket:

„Szarvasmarhatenyésztésünk jelenlegi állapotának és általános bajainak ösmerői között bizonyára egy sincs, ki ne kívánna, hogy termelésünk ezen fontos ágának felvirágoztatására a szükséges lépések mielőbb megtéveszenek. És a multból okulást merítve, az érdekeltek egy hanggal oly intézkedéseket óhajtának, melyektől a létező bajok gyökeres or-

Mindenemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: esontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindenemű kérdézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

voslását várhatni. Óhajtják, hogy korszakot alkotó intézkedések terveztesse, melyek az állandóság feltételeivel ellátottak, a kapkodás ellen biztosítók legyenek, melyek — talán lassabban de biztosan célhoz vezetnek.

Szarvasmarha tenyésztésünk ügye az úgynevezett „napirenden levő ügyek” közé tartozik már évek óta. Az erdélyi gazdasági egyesület illetékes szakosztálya, az állatkiállítási szakosztály, több ízben tanácskozott felette, kiváló szakértőket kért fel véleményezésre és valószínűleg már a közel jövőben ismét nyilatkozni fog e tárgyban. Időszerűnek tartom azért ezzel az ügygyel foglalkozni s itt, a nagyközönség színe előtt, egyet-mást elmondani.

Egyet előre kell bocsájtanom. Azt tudnillik, hogy a szóban forgó ügy részleteit a legilletékesebb fórumok sem ösmerik még annyira, a mennyire azokat, a teendők teljes programjának megállapíthatása céljából, ösmerni kellene. Mindjárt elmondom, hogyan értem ezt.

Szarvasmarha tenyésztésünket egy beteggel hasonlítom össze. Mindenki könnyen beláthatja s így nem szorul bizonyításra, hogy az orvos csak akkor foghat a gyógyításhoz, a mikor a beteg általános állapotával, a betegség természetével, a kóros elváltozások mikéntjével alaposan megismerkedett. Ellenkező esetben csak tapogatózni fog s nem lesz képes tervszerű, megokolt gyógyító eljárást előírni.

Erdély tekintélyes részének szarvasmarha tenyésztése, az erdélyi gazdasági egyesület előtt is „Terra incognita.”

Ezért a „teendők” sorában első helyen áll az a teendő, hogy szarvasmarha tenyésztésünkkel alaposan megismerkedjünk. amiért szükséges, hogy: Erdély egész területének szarvasmarha tenyésztése, az ezt befolyásoló és érintő valamennyi tényezővel és körülménnyel behatóan tanulmányoztassék és leírassék. Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályát tartom a leghivatottabbnak, azen ügyben az első lépés megtételére.

Szarvasmarhatenyésztésünk fontos s igen bonyolult ügyében csak akkor fogunk „tiszán látni”, mikor az erre vonatkozó összes „akták” előttünk fekszenek — s bizonyára sokan lesznek, kik majd csodálkozni fognak, hogy mi-mindent látnak. Annyit azonban már most is tudunk, hogy a teendők programjának irányelveit megállapíthatassuk s így vázzát megalkot-hassuk.

Hogy szarvasmarha állományunk ama része, mely Erdélyben, a havasi vidékeken kívül, mindenütt elterjedve van, tehát: hogy az erdélyi szürke marha tiszta vérben fenn-tartandó és hogy, a kivált újabb időben imitt-amott támadott, színes foltok elenyésztesse-nek — azt hiszem — mindannyian óhajtjuk és kívánjuk. A havasaink között élő nagyon kevert és az egyformaságot a legtöbb helyt teljesen nélkülöző anyagból tenyésztőink nagyobb részének az a véleménye, hogy az maga magában — tehát idegen vér kizárásával — javítandó és javítható legbiztosabban. Mely célból, alapos utánjárással, először is az egyes vidékeken uralkodó jelleget kellene megállapítani; a hol pedig uralkodó jellegről nem lehet szó, meg kellene határozni, hogy a meglevők közül, melyik a legajánlhatóbb. Ezt a jelleget azután az államnak és a megyének is protegálni kellene azzal, hogy útja-módja találtassék, hogy az illető vidékek ilyen bikákat neveljenek, vagy pedig neveltetni kell ilyeneket, épp úgy, amiként ma idegen vérbikákat neveltet az állam. Idegen vér használatát legfeljebb ott lehetne helyeselni, hol — mint például a hunyadmegyei havasok

között — valamely idegen jelleg már majdnem dominál. Havasaink anyagának sorsa felett azonban csak az ottani tenyésztési viszonyok és az állomány pontos megösmérése után lehet majd határozni. A következő két pont ezért csak a szürke marhát tenyésztő Erdélyre vonatkozik. Óhajtandó ugyanis:

1. hogy községi bika csak tiszta vérbű magyar-erdélyi fajta állat lehessen;

2. hogy senki másnak tehenére másféle bikát, mint tisztavérbű magyar-erdélyi fajtáját ne bocsájtasson.

Ezen intézkedésekkel népies tenyésztésünk szürke anyagának tiszta vére fentartatnék és a legtöbbször ész és cél nélkül való, keresztezésből támadott színességtől megtisztulna. A ki akár keresztezés, akár tiszta tenyésztés céljából idegen vért — külföldi fajtát — akar használni: tessék a saját erején vagy másokkal szövetkezve azt beszerezni. Egyes tenyésztők kísérletezésének útját állani, önként érthetően, nem lehet; el kellene azonban követni mindent, hogy az eddigi adatok segítségével, a további kísérletezésről lebeszéltesse-nek.

A szarvasmarha-állományunkban heverő tőke szaporítása és kamatozásának növelése céljából, kevés intézkedésnek lenne nagyobb eredménye, mintha kimondatnék és végrehajtatnék, hogy: mindenik községnek — vagy egyesült községeknek — „muszáj” igazolvánnyal ellátott bikát tartani.

Rákényszeríteni a községeket, hogy bikát vásároljanak, azt mondják, nem lehet, mert ezzel az autonomián rés üttetnék. Hát jól van: nem kell rákényszeríteni, hanem csak *reábeszélni* őket, olyanformán, mint a hogy némely megyében vasúti kötvények vásárlására lettek a községek *reá*... beszélve. Megjegyzem még, hogy a bikatartást előíró §-nak a havasi községek saját viszonyait tekintetbe venni és ezekkel számoló külön intézkedéseket kellene tartalmazni.

Havasaink szarvasmarhájának és a tejtermelésre hivatott, valamint a már most is sok tejet termelő vidékek szürke marhájának tökéletesítése céljából: a tejelés fejlesztésére kell főfigyelmünket fordítani. Erre vonatkozva legelőször is annak a ténynek szerezzünk elismerést, hogy idegen fajták nélkül is ellehetünk; egyszerűen azért, mivel, most ugyan még nehezen, de mégis mindig találhatunk annyi jó fejős havasi és szürke tehenre, a mennyire a dató szükségünk van. — Törvénnyel vagy egyéb intézkedésekkel a tejelés fejlesztésére csak közvetve lehet hatni; annál többet tehetni a közönségnek, szóval, írással és főleg tettel való felvilágosításával. Idegen fajták után kapkodó tejtermelőink egy része nem ismeri eléggé saját marhánkat a szóban forgó szempontból; egy másik része nem méltányolja kellően — a számos példával igazolhatóan — mostani állapotában is respektabilis tejelést; harmadik része pedig visszariad azoktól a nehézségektől, melyekkel jó fejős havasi és szürke tehenek beszerzése — most még — jár. — Szarvasmarha-állományunk hivatott része tejelesének fejlesztésére igen hasznos lenne:

1. ha valamelyik állami birtokon — egyelőre csak — szürke erdélyi tehenekkel egy minta-tejgazdaság létesíttetnék; ennek idővel elérendő eredményei leghamarább fogják a kétkedőket meggyőzni arról, hogy az idegen fajtákat nélkülözhetjük; innen előbb csak megfelelő bikákat, később pedig alkalmas üszöket is kaphatnánk tejtermeléssel foglalkozó tenyésztőink; abban a minta-tejgazdaságban továbbá a termelők oktatására és tehenészek képzésére tanfolyamokat is lehet majd idővel rendszerezíteni;

2. ha a szürke, vagy havasi teheneket

fejő gazdaságokban elért eredmények publikáltatnának;

3. ha megbízható adatok gyűjtetnének arról, hogy hol, mely vidékeken lehet jól tejelő szürke és havasi teheneket kapni és ha útja-módja találtatnék, hogy miként lehetne a fejős tehenek beszerzését megkönnyíteni;

4. ha útját-módját találnók, hogy fejős tehenekkel előbb csak a Királyhágón túli tejgazdaságok, később pedig a szomszéd országok is megismerkedjenek, a tehenvásárlás megkönnyítésére alkalmas intézkedések fogantatnának s a tehenek vasúti szállítása lehetőleg olcsóvá tétetnék; — továbbá

5. ha a tej-ipar fellendítésére, a tejtermékek forgalmának és exportálásának könnyítésére, minden lehető megtétetnék.”

(Folytatjuk.)

A gazdasági tyúktenyésztésről.

Igen sok kérdést kapok azon tárgyban, mikép lehet a gazdaságban oly tyúkászatot felállítani, amely sok és barna héju tojást és értékesebb, tehát a közönségesnél nagyobb tömegű hússal bíró egyedeket produkálhat — a rendes gazdasági viszonyok közt, minden nagyobb arányú kiadás nélkül.

Örvendetes tény, hogy újabb időben nemcsak a kisbirtokosok, de a középbirtokosok is kezdenek a baromfitenyésztéssel üzletszerűen foglalkozni s igekezknek baromfitenyésztésüket átalakítani s oly terjedelemben fentartani, a melyből a termelt baromfitermékek nemcsak a ház szükségletét képesek fedezni, de egy tekintélyes rész jut eladásra is.

Ez a törekvés nagyon helyes és természetes is, mert a középbirtokok hivatva vannak jobb, egyöntetű és nagy tömegű baromfitermékeket első sorban kivitelre alkalmas tojást és másodsorban húst termelni.

A jövedelmező berendezésnek több módja van, de bármely módnál mindenesetre tanácsos bevonni a gazdasági tyúktenyésztésnél a cselédek közreműködését is, a kiknek fáradtságával nemcsak saját, de az ő érdekeik is kielégítést nyernek. Egy-egy majorban ily módon a terület nagysága és a cselédek számához képest, több ezer tyúk is tenyésztethető.

Az erdélyi viszonyokat véve tekintetbe, én feltétlenül az *erdélyi* (kopasznyakú) *tyúkot*, félvér, fekete vagy kendermagos színben — de egy gazdaságban mindig csak egy színt ajánlok — ajánlom alapanyagul, ami annyit tesz, hogy a gazdasági tyúkászatban csak is ilyen tyúkokat kell összeszednünk, a melyekre azután — 10—10 tyúkot számítva 1 kakasra — a *fehér* színűekre *fehér orpington-kakast*, a kendermagosakra *sárga orpington-kakast* és a feketeekre *fekete langshan-kakast* kell alkalmazni.

Természetesen, hogy a tojókat nagyon nagy figyelemmel kell összeválogatni, azok lehetőleg 1 évesnél idősebbek ne legyenek, de minél nagyobb testűek és tollatlan lábuaak legyenek.

Ami pedig az ölberendezést és gondozást illeti, itt 2 kellék veendő figyelembe. 1. Tiszán tartott, volt marha, ló vagy birka istálló, amely tágas, de télen elég meleg legyen, nagyon alkalmas tyúkólnak. 2. Pontos utánnézés és gondozás, valamint takarmányozás a tenyésztési siker legfőbb kelleke.

Ha ily gazdasági tyúkászatnál a cselédasszonyokat is belevonjuk a tenyésztésbe, akkor az ő állományukat kicseréljük s mindeniknek adunk 10 tyúkot, 1 kakast cserébe és megszámozott lábgyűrűvel ellátott állatotkat, (a lábgyűrűket rá kell forrasztatni) amelyet aztán a cselédasszonyok nevelnek, csirkét

SÁRGA KRISTÓF fehérenemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. Sz.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehéreneműek és harisnyák.
Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kék-lők- és finom zsebkendőkben.
Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehéreneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Szőnyegek minden fajtában és minőségben, u. m.: szalonn-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlagszőnyegek továbbá valódi **Linoleum** minden széles-ség és nagyságban.

Hazai pokrócok, utazó- és gyapju-takarók a leg-olcsóbbtól a legfinomabbig.
Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

Valódi kősmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

1003.

$\frac{1}{3}$ -ába, a tojást pedig felibe termelik. Kapnak takarmányozásra egész évre a fenti 11 törzs és növendék állatok részére 5-6 hektoliter darát (annak minőségéhez képest) havi részletekben. Télire csak 11 drb. október vagy november hó 1-én felügyelet és jóváhagyás mellett kiválasztott törzstyúkot szabad megtartaniok.

A tojást naponta, a csirkéket havonta kell megrészelni. A beszoigáltatott anyagról naplót vezet a kulcsárné vagy magaa a házaszonya vagy kis-asszonya.

A beszédett részen felül, beváltatik a cseléd rész is — méltányos áron.

A baromfitermékeket — a mennyiségtől függ — közvetlenül vagy szövetkezet, esetleg közvetítő kereskedő által lehet értékesíteni.

Hreblay Emil.

Egyet-más a cseresznyebab és len-termelésről.

Sűrűn hangzik a panasz, hogy a gabonafélék erőltetett termelése nem fizeti ki magát, és a mai nyomasztó gazdasági viszonyok mellett nehezen küzdő gazda keresi azon új termelési ágakat, melyek megcsappant jövedelmét emelni volnának hivatva. Bár a gabonafélék túltermelése erdélyi hazarészünkben éppen legkevésbé tapasztalható, azért úgy hiszem érdemelné fogja gazdatársaimat, ha fenn említett két növény termeléséről és hozamáról egyet-mást elmondok. Különösen a cseresznyebabot illetőleg lehetne ott is a városok közelében kísérletet tenni, hol az igen jól volna értékesíthető.

1. Cseresznyebab (itt pétervári babnak is nevezik) (Phaseolus) természetesen a gyalog paszulyokhoz tartozik, mert egymagában és a mezőn való termelésre csak ezek jöhetnek tekintetbe. A szem igen nagy, duzzadt, husos, piros fehér márványozott. Nagyon jóízű, főzésnél szapora, azért étkezésre nagyon kedvelt, mihez képest az ára is magas, itt mm.-ja ca 12 frt., pedig nem helyi fogyasztásra, hanem Ausztriába való kivitelre.

Közép kötött, nem mézszegény földet szeret, mely jó erőben van, legjobb trágyázás utáni évben, de a friss trágyát is tűri, persze lehetőleg még ősszel alászántva. Mindenféle kalászosnak jó előveteménye. A hideg iránt érzékeny, azért május közepe előtt nem tanácsos elvetni. Ha tarlóba vetjük, célszerű azt azonnal sekélyen lebuktatni és ősszel még 7-8 czollra leszántani. Vetőmag mennyiség ca 80 l. egy kath. holdra. Vetőmag mélysége ca 3 cm. Nagybani termelésnél sorba vetjük, (kicsibe félszemes mivellel) a sortávolság 40 cm. legyen, hogy fogatos miveltést is alkalmazhassunk, a sorban a növénytavolság ca 30 cm. legyen. A sorközök lókapával kapálhatók szükség szerint kétszer vagy háromszor, a sorban közikapával.

A bab körülbelül szeptemberben érik be, érése meglehetősen egyenetlen, a hol elég munkaerő áll rendelkezésre, — nem túl nagy termelésnél, — legcélszerűbb a beért hüvelyeket rendre leszedgetni, kiterítve napon jól megszáritani, és úgy aztán cséppel kiverni, fődolog, hogy jó száraz legyen, mert a nedves

szemek a csép alatt összelapulnak, de meg színüket is veszítik és megdohosodnak, akkor nem lehet értékesíteni, az ilyeneknek kiválogatása pedig sok bajjal és költséggel jár. Nagybani termelésnél úgy is járnak el, hogy mikor már a hüvelyek nagy része elszárad, az egész bokrot kinyüvik, sorba lerakják, pár nap mulva megforgatják és akkor 8-10 nap alatt annyira megszárad, hogy veszély nélkül behordható és lehetőleg azonnal kicsépelhető is. Persze nagy baj, ha közben megázik, és azért az előbbi módszert inkább ajánlom.

A vetésem alatt álló uradalomban az idén kísérletképpen 15 holdban termeltük és a holdankinti hozam meghaladta a 8 mm.-t. Mm.-t itt helyt vagonba rakva 23 kor. ért adtuk el. A mi megfelel hkont 184 kor. brutto jövedelemnek, és ha tekintetbe vesszük, hogy megmunkálási költsége nem túl sok, félannyi sincs, mint a cukorrépánál, — azt hiszem érdemes vele másutt is kísérletet tenni. Érdeklődő gazdatársaimnak készséggel szolgállok mindenemű felvilágosítással, nemkülönben a magbeszerzési és értékesítési forrásokkal.

2. A len (Linum asitativum). Előrebocsajtom, hogy itt közelben lenkikészítő telep nincs, és így a lent csak magja végett termeltük és termeljük, a csekély lenszalmát itt helyi feldolgozásra parasztnak adtuk el. Ez tehát a len termelési ágak közül a legkevésbé jövedelmező, és mégis kifizette magát. A lennek főképp vagy éppen kizárólag rostja miatt való termeléséről ezuttal nem is szólok

Kísérletképpen ezt is 15 holdnyi területen termeltük, és pedig következőképpen. A lennel bevetett területet kisebb nagyobb parcellákban kiadtuk a parasztnak oly feltétellel, hogy az egész magtermés és a szalmatermés fele a miénk. A lennek elvetésétől egész beéréséig nem sok dolog van, ha nem gázos semmi, ha pedig gázosodik egyszer-kétszer ki kell gyomlálni. Ezt a részesek végezik. Itt mindjárt megjegyzem, hogy legcélszerűbb ezt 4-5 héttel a len kikelése után végezni, a mikor a len 10-15 cm.-re megnőtt. Ezt a munkát a gyerekek is végezhetik. Cserhát tanár ajánlja, hogy a len a széllel szemben gyomláltassék, mert akkor a letepert lenszálak könnyebben felemelkednek. A magja végett termelt lent akkor aratjuk, ha a mag teljesen beért, azaz a mikor a szár már barnás, a magvak a tokokban zörögnek, és kemények. Ekkor a részesek a lent kinyüvik, (gyökerestől) kicsi kévékbe kötik és egymáshoz támasztva és felállítva megszáritják. A megszáradt és behordott lenről a magtokokat vassűrüvel legubózzák (lehet másképp is, de ez egész jó munka). A magtokokat azután kilehet csépelni, akár kézzel, de legjobb cséplőgéppel. Ezekben elmondtam azon munkát, mit az ilyen formán mivelt len igényel, alább visszatérek a termelésére. Az eredmény volt holdankint ca 5 mm. melynek ára — gondolom — 10 frt. körül variál és holdankint a fele szalmaért kapott ca 10 frt. Költség azonban az elvetés után alig volt rá valami.

A lennek két főfajáját különböztetjük meg, a zárt és kinyitott tokút, csak előbbit érdemes termelni, épp úgy, mint a máknál, különben az érésnél elszóródik. Leghíresebb az orosz len, (régani, pernai) és innen szokás a

lentermeléshez a vetőmagot beszerezni, ennek utántermelése, mely még szintén igen jó, a kereskedelemben rózsálnak nevezetik. A len ugyan legjobban a mélyrétegű vályogtalajt szereti, de a magjért termelt nem olyan igényes, az másféle földben is jól megterem, csak jó erőben legyen az. Már említettem volt az elgyomosodás veszélyét a lennél, azért minden igyekezetünknek oda kell irányulni, hogy minél tisztább földbe kerüljön. Legjobb előveteményei tehát a trágyázott kapások, de ez persze a főnövények jogos helye, és nem igen jut a lennek, különben a magra termelt e tekintetben sem olyan igényes, és eltérőleg a fonálra termeltől, a friss trágyázást is jól elbirja és meghálálja. Ha gabona után vetjük a tarló természetesen azonnal sekélyen leszántandó és ősszel 7-8 czollra mégegyszer megszántandó, a szántás mélysége attól is függ, hogy milyen mélyen van az illető föld már átmunkálva, mert a nyers földet a len nem szereti. Tavasszal aztán ujalagos szántással, de ha korán vetjük és nem muszáj, esetleg csak extirgátor, borona, henger stb. segítségével jó porhanyóvá kell tennünk a földet, a mi ha ősszel fel volt szántva, nem okoz nehézséget. Meg kell még jegyezni, hogy a len saját magával összeférhetlen növény, épp úgy mint a lóhere, és rövid időközökben nem szabad ugyanazon földbe vetni, hanem csak 6-8 év mulva.

A jó len vetőmag fényes barna színű, a foltos fakó színű, és nem sima felületű, penészes, dohos mag semmiképp sem használható vetéshez, természetes, hogy feltétlenül tisztának, azaz gyommentesnek kell lennie. A fonálnak termelt magot már márciusban el szokták vetni, mi itt ápril közepétől május közepéig vetjük jó eredménnyel. Rendes gabona sortávolságra vetünk, a vetőgéppel 85 l.-t egy kath. holdba, a mag nem takarandó el mélyen 1-2 cm.-re elegendő. Ott, a hol a tonál végett termelik a lent, természetesen lényegesen módosulnak úgy a termelés szabályai, mint a költségek és bevételek. De a hol rászoktatható volna a paraszt, hogy a len szalmát aztán saját maga kikészítve, mint a kendert fel is dolgozza, érdemes ezen legprimitív módon is foglalkozni a termelésével, nem csak meglehetősen jövedelmet ad, de a mi szociális szempontból is igen fontos, a parasztnak és családjának foglalkozást ad a rendes nyári időszakon túl is.

Dr. Kürti Dezső.

Tarkázás a székelyföldön.

Erdélyben az utolsó évtizedben nagy dívatba jött a tarka-marhák tenyésztése. Kétségbeesve küzdök ez irányzat ellen szóval és írásban, de bár igen sokszor igazat is adnak a tenyésztőknek, azért csak folyik a tarkázás.

Igen, ez tarkázás a szó valódi értelmében, mert valójában itt nem tarkafajtát, u. n. nyugati marhákat tenyésztene jelenben, hanem a világon páratlan erdélyi fehér szarvasmarhákat korcsosítják el, nyugati tarkamarhák belejársásával.

Ezen műveletüket pénzszerzés szempontjából indokolva látom, de egyúttal látom azt is, hogy az igás állatok tenyésztése ezzel el van hanyagolva és már csak pár év kell ahhoz,

AGRARIA

magyar géptergalmi
részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resicza mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglacélekefej.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított azél-ekfejej.

Porvédő kerekek.

Acél [] gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgönyeim: „Agraria” Budapest,

Tiszta acélmag
s a j á t
hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjük árjegyzéket mivel ez az összes talajmiveltő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen kúldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

hogy Erdélyben nem fogják keresni többé a jármos ökröt, kereskedelmi műnyelven szólva: a *székelyökröt*, mert az már nem lesz itt többé található.

Most akció indult a székelyföldi miniszteri kirendeltség kebeléből az erdélyi fehér szarvasmarha fenntartására azzal, hogy pár száz darab fehér tehenet kiosztottak a kisgazdák között kedvezményes árban, de félt, hogy azok a fehér és mondhatni, hogy igen jó fajta tehenek, majd valamelyes átmeneti tarka borjúkat fognak szülni esztendő ilyenkorra. Mondom, tartok ettől, mert bár a hatóságok a mezőgazdasági bizottságokkal karöltve igyekeznek a tenyésztés megőrizni, nem fogják tudni kellő módon ellenőrizni azt, hogy ne kerüljenek tarka bikák alá azok a tehenek.

A vármegyék egyes pontjain van egy-egy nagyobb birtokosnak saját tarka tenyészete, aztán ezekből időnként vagy elszalad (?) a bika, vagy egy jó áldomás fejében szoktat véletlenül a tehenész, vagy pedig odafut a fehér tehen és így akarva, nem akarva megszőki a tarka bika a fehér tehenet és aztán kész a tarka borjú.

A cél nincs elérve, sőt bosszantó az eset, mert sem nem tarka, sem nem fehér a várt ivadék, hanem olyan valami, a miből semmi sem lesz soha a kitűzött tenyészirány szolgáltatában.

Nekünk itt tűzzel-vassal azon kell működ-nünk, hogy a fehér szarvasmarha-anyagot fenntartsuk és tovább tenyésztsük, ha lesz képességünk és erőnk hozzá? Nem tudom, hogy lesz-e, mert a mi kedves székely véreink esze holmi naiv furfanggal túl jár a mienken. Ha a »földüllő biztos úr« törvény elé állítja a kihágást elkövető székely atyafit, előáll: hogy »hát instálom a tehenem egy szempillanatra beszökött a nacsás úr csordájába, s a mig én édes Jézusom, egy szent körörszót vetöttem vóna magamra, már az a nagy vörös bika mögszűtölte a tehenömet« stb.

Már pedig ezt az atyafi olyan ártatlan képpel adja elő, hogy még részvétet ébreszt az emberben az ő szerencsétlenségé iránt.

Talán olyanformán lehetne segíteni ezen a dolgon, hogy a kedvezményes áron tehenhez jutó kis gazdát az átvételkor írásban kellene kötelezni arra, hogy a borjuzást köteles bejelenteni az első fokú hatósághoz és a székelyföldi kirendeltség, mondjuk három hónaponként, kiküldené szakközegét az illető községekbe, ki a helyszínen meggyőződne, hogy vajjon a tenyésztés helyes mederben halad-e? Ha nem, úgy a korcszülött borjút, mikor az már hűsértékesítésre alkalmas, nyílt árverésen eladná, de csakis mézárósnak, feltétlen levágás céljára. Természetesen a befolyó pénz az akció céljaira lenne fordítandó. Így talán, vagy hasonló kényszereszközökhöz folyamodva, megmenthetjük az erdélyi teher szarvasmarhát az eltarkázástól.

Pálffy Gyula.
(Állategészseg.)

A gyom terjedésének egyik oka.

Hogy milyen ártalmára szolgál a gyom a vetésnek, kertnek: azt már egy ízben megírtam a lap hasábjain, kimutatván, hogy egy-egy termény mennyit hoz ugyanolyan viszonyok mellett két szomszédos, egyenlő erejű talajon, a melyek közül az egyiket gyomlálják, a másikat pedig nem.

Különben ezt tudja minden gazda, habár a számarányokat nem is ismerné s azért fejcsóválva áll meg egy-egy tábla előtt a szántóföldjén, melyet túlságos mértékben fel ver a gaz s hallottam már olyan kifakadást is, hogy »Nem érdemes uram trágyázni, mert a trágyázott földön, ha azelőtt semmiféle gaz nem lett volna rajta: megterem az a trágyázás után olyan bőven, hogy amit az ember megnyerne a vámon, a bővebb termésen, azt elvesziti a réven, a gazon!«

És nem is hinnék, hogy ezeknek a gazdák nagy igazuk van abban, miszerint a

vetés gázos voltát némely esetben csakugyan a trágyázás okozta; hanem azt nem gondolják meg ezek a gazduramék, hogy ennek is csak okai; mert nem abban keresendő főképpen a trágyázott föld gázos volta, hogy a trágyázás következtében a talaj nyert erejében s akár gaz, akár nemes mag bővebben terem rajta, minr előbb, hanem egészen másban.

Az a gazda, aki állait szemmel is eteti, ha saját termésű a szem és idegen, gázos szemmel vegyes az abrakja, mitsem törődik vele, mert tudja, hogy a gázos szem az abrakot csak szaporítja s azt az állatok a másikkal vegyesen szivesen megeszik; ha pedig venni kell az etetésre szánt szemet, akkor az előbbi felfogásból kiindulva, mindenesetre tiszta meg gondolja, hogy a drágább tiszta szemet vegye-e meg, avagy a sokkal olcsóbb gázos szemmel kevertet.

És ez a baj kútforrása, mert bebizonyított tény az s bárki kísérletet tehet, hogy a gázos szem leg többjét az állatok gyomra nem emésztik meg s az csiraképesen jut a gyomorból a trágyadombra s onnan a szántóföldre, ahol kikél feltétlenül.

Kísérletül szolgálhat a rozsnok szem; ha azt előbb abrakba vegyítve lóval etetjük fel, úgy azokat a szemeket, amelyet a ló szét nem rágott, teljesen csiraképesen juttatja ismét a szabadba a ganéval s ha ezeket megtisztítva, ismét nemes szem közé vegyítjük és tehenel vagy ökrrel etetjük fel, akkor a sértetlen szem újból csiraképes s a megtisztítottak sertésekkel feletetve, csak csiraképesen jutnak újból a napvilágra. Első pillanatra talán meglepő a rozsnok és számtalan más gázfaj magjának eme tulajdonsága, de meggondolván azt, hogy állítólag a piramisokban évezredes búzákat találtak csiraképesen: semmi különös a dologban nincs. Aki különben nem hiszi, az tegyen kísérletet, aki pedig elhiszi, az kísérletezés nélkül daráltassa meg a magot, melyet állataival feletet s azt azok akkor elsősorban könnyebben emésztik meg, másodsorban pedig biztos lehet felőle a gazda, hogy megemésztetlen, csiraképes mag a trágyába s avval a szántóföldre nem kerül és ott a trágyázás után sem fog több gaznemű megteremni, mint a mennyi a trágyázás előtt termett.

Krenedits Ödön.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Az istálló vendégei.** Az istálló vendégül mindenki szivesen látja a fecskét, a mely az istálló legyeit nyáron át oly mérvben pusztítja, hogy közepes istállóban elég két fészék fecske arra, miszerint a legyektel teljesen ment legyen az egész nyáron át.

Másik szokott vendége istállóinknak a házinyúl, amely ott, ahol szeretik, kitűnő pecsenyét szolgáltat a konyhára és nagy szaporasága következtében eleget is s ha az istálló fala körös-körül betonizozva van, úgy megfelelnek vendégül, de különben visszaélnék a vendéggel amennyiben a falakat alá szokták aknázni.

Egy harmadik, nem kevésbé hasznos vendége, különösen lóistállóinknak, a növényvilágból kerül ki és pedig a sámpinyon gomba, a melyet ott minden veszély nélkül lehet termelni tetszőleges mennyiségben.

E célra egy meter hosszú, 30 centimeter széles és 15 centimeter mély ládákát készítünk közönséges gyalulatlan puhafából s azt megtöltjük felerészben erdei földdel, felerészben pedig oszlásnak indult lótrágyával, amelyet azonban minikettőt kellőleg meg kell kevernünk, porhanyitanunk és lehetőleg át is rostálnunk.

A keverékbe azután egy kis barázdát húzunk a közepén s abba, a magkereskedésből hozott sámpinyon csirát hintünk el, azt kellőleg nedvesen tartjuk egy lécaállványon oly helyén az istállóban, hol a világosság ellen védve van s e célra függönyt is kell elébe akasztanunk, amelyet azonban éjjelre fölr

húzunk, hogy az ammoniákgázokkal a láda földje szabadon érintkezhessek. Ha a gombát ügyesen szedjük, örökös ágyat kapunk. K.

+ **Megfagyott szőlőtövek.** A megfagyott szőlőtövek helyes kezelése azok további termőképességére döntő befolyással bír és a fagykárt is jelentékenyen csökkentheti. Gyakori eset ugyanis az, hogy a megfagyott rügyek még életképesek és azért a tavaszon a fagyott részek eltávolításával nem szabad sietni, Ez a fagyot követő jó időjárás esetén néhány nap múlva megfigyelhető és ez esetben nem tanácsos az ismételt kihajtó vesszőrészeket eltávolítani, mert azok még részben elég jó termést is adhatnak. Másrészt pedig azért, mert különben a tők-nivelési módjának megfelelő módszerben nem részesíthető és ez a következő évek termésében is érezhető csökkentő hatása lehet. Ha azonban fagy után csak gyenge és sérült hajtások fejlődnek, akkor azok lehetőleg rövid idő alatt eltávolítandók, mert a hosszas késlekedés art a tőke erőteljes fejlődésének.

+ **Az ősszel kihordott és alászántott trágya hatása.** A berlini gazd. kísérleti állomás 8 gazdaságban termelési kísérletet végeztett annak kiderítésére, hogy mi a különbség a között, hogy az ősszel kihordott és szétterített trágyát alászántják, vagy úgy szétterítve hagyják, vagy végre ősszel kazalba hordva a tábla szélére, tavasszal hordják szét és szántják be. A trágyázott földekbe burgonyát vetettek. Az eredmény a következő volt: Trágyázatlan területen pro hektár 1790 mm. Ősszel kihordott, szétterített és alászántott trágya után 2255 mm. Ősszel kihordott és szétterített, de csak tavasszal alászántott trágya után 2032 mm. Ősszel kazalba kihordott s tavasszal szétterített és alászántott trágya után 2006 mm.

Az eredmény, amint látjuk, az ősszel kihordott, nyomban szétterített és alászántott trágyázás mellett szól.

IRODALMI SZEMLE.

A **Magyar Remekírók** negyedik sorozata most hagyta el a sajtót s éppen alkalmas pillanatban került a könyvpiacon karácsonyi ajándékkul. Mint a megelőző három sorozat, ez is öt kötetből áll s az érdemes vállalat ezúttal a következő kötetekkel gyarapodott: a *Kuruc költészet*, melyhez *Erdélyi Pál* írt bevezetést. E kötet hézagpótló és régóta érezzük már szükségét, mert a Thaly Kálmán *Vitézi énekei* és az Endrődi *Kurucdalai* óta vajmi kevés, vagy éppen semmi se jelent meg, a mi e dicsőséges korszak érdekes és nemzeti szempontból oly fölülte becses költészetére világot vetett volna. Most itt van ez a szép kötet, a mely úgyszólván teljes gyűjteménye annak a részint írásba foglalt, részint szájhagyományban élő népies-történeli költészetnek, mely a mozgalmas Rákoczy-korszak hangulatának hű tükré. A *Kisfaludy Sándor* munkáinak első kötetét *Heinrich Gusztáv* dr. becses tanulmánya nyitja meg, s ebben kapjuk a *Himfy Kesergő* és *Boldog Serelemét*. A harmadik kötet, mely legbecsebb az egész sorozatban, *Széchenyi István* gróf munkáinak az I. kötete, a melyhez *Berzevicy Albert* kultuszminiszter írt bevezetést. Rég éreztük már hiányát ennek a kötetnek; a *Hite*, a *Világ*, a *Stádium* és az *Uti Rajzok* kivonata, melyek mind helyet találnak a vastag kötetben, oda valók minden magyar embernek — nem a könyves-polcára, hanem a kezébe, mert minden napon az eszmék oly bőséget találjuk bennük s annyira ránk illenek a legnagyobb magyar itéleti még ma is, hogy ha nyelvezetének kissé régies zamata el nem oszlatná a családást, szinte azt hihetőnek, hogy tegnap írta. Nagyon növeli a kötet becsét *Berzevicy* szép és kimerítő tanulmánya, mely egész nagyságban mutatja be *Széchenyi* alakját. *Vörösmarty Mihály* munkáiból, melyeket *Gyulai Pál* rendez sajtó alá, a drámai költemények

II. (összes munkáinak IV.) kötete jelent meg a sorozatban, míg *Tompa Mihály* munkáinak a II. kötetét (Ódák, Dalok, Románcok és Balladák) kapjuk. Látni való a köryvcimek e száraz és rövid felsorolásából is, hogy a Kiadó-Társulat változtatossá igyekszik tenni az egyes sorozatokat s az időrend helyes megbontásával egy-egy sorozatban több korszak és több nagy írónak munkáját adja. A kötetek díszes kiállítása külön dicséretet érdemel s a legnagyobb külföldi kiadó-cégek is becsületére válnék. Az egész monumentális munka 55 kötet lesz, s az ára kötve 220 korona, de ez az összeg havi csekély 3 koronás részletekben is törleszthető. A *Magyar Remekírók* megrendelhető a kiadó-cégnél (Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.), de hapható minden hazai könyvkereskedésben is.

Az **Állategészség**, melyet dr. *Rácz István* állatorvosi főiskolai tanár szerkeszt, decemberi száma dr. *Zimmermann* Ágostontól a baromfiak gümőkórjáról közöl képekkel illusztrált cikket, azonkívül *Szegő Vidor* Dénes-től az állati elhullások bejelentéséről, *Pálffy Gyulától* a székellyföldi szarvasmarhatenyésztéséről, továbbá az önműködő itatokról, melyeket képekben is bemutat, a legelőre hajtott csikók súlyváltozásáról, a gümőkór savgyógyomódjáról, a borjúk hasmenéséről, a levágásra szánt állatok etetéséről, tejhamisításról és tejvizsgálatról, a foszforosavas mérszről stb. közöl tanulságos gyakorlati cikkeket. Azonkívül az állattenyésztésre és állategészségügyre vonatkozó számos tudósítást, szakszerű kérdéseket és feleleteket, egyesületi és különféle közleményeket találunk benne. Az *Állategészség* immár betöltötte a VII. évfolyamát s ezen idő alatt nagyban hozzájárult az állategészségtani és tenyésztési ismeretek terjesztéséhez, a mire hazánkban még nagy szükség van. Megjelen havonként 32 oldalon képekkel illusztrálva. Előfizetési ára egész évre 6 korona, mely a kiadóhivatalhoz (Budapest, VII. Rottenbiller-utca 24.) címzendő. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal.

Bortermelők Lapja címen karácsonyra szőlőművelési és borászati hetilap indul meg, melyet a legjelesebb szakérők közreműködésével *Rombay Dezső* ismert szakíró szerkeszt. Aki a lap iránt érdeklődik, kérjen a kiadóhivaltól (Budapest, VIII., Nap-utca 19.) mutatványszámot.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Új ügybeosztás a földművelésügyi miniszteriumban.** *Tallian* földművelésügyi miniszter a jövő évvel új személyzeti és ügybeosztást léptetett életbe a földművelésügyi miniszteriumban. Az új beosztás azon az elven alapszik, hogy azok az ügyek, melyek természetüknél fogva együvé valók, egy főosztályban kezelteszenek. Ez a rendszer nemcsak az igazgatást teszi gyorsabbá, de a feleknek is könnyebbségére van. Egyik-másik főosztály, azok nevezetesen, amelyek már régebben ezen az alapon szerveztettek, például az erdészeti, állategészségügyi és a víziügyek főosztálya, érintetlenül maradnak, a többi osztályokban azonban lényeges változások vannak.

— **Erdősítési előléptetések.** *Tallian* miniszter előléptette az erdélyi részeken: *Bodor Jenő* erdőmestert erdőtanácsossá, *Várnay Ödönt*, *Muzsnai Gézá*t, *Nemess Károlyt* (mind Kolozsvár), *Jakab Józsefet* (Brassó), *Puskás Ferencet* (Beszterce) erdőmesterré, *Kovalevsky Gézá*t, *Krausz Ernőt*, *Kappel Móricot* főerdészé, *Ferenci Bélát*, *Kampeán Jánost* erdészekké nevezte ki.

— **Népies gazdasági előadások Kolozsvár megyében.** A földművelésügyi miniszter támogatásával az E. G. E. az idei télen is rendez népies gazdasági előadásokat s azoknak programját már megállapította. E szerint 60 előadást fognak tartani januárius és februárius hónapokban: *Kolozsvár* hóstáti részében, *Ke-*

tesden, *Magyar-Bikalon*, *Kalota-Szt.-Királyon*, *Damoson*, *Bácsban*, *Szucsákon*, *Válaszúton*, *Kidében*, *Nagy-Sármáson* a következő előadók: dr. *Szentkirályi Ákos* gazd, tanint, igazgató, *Jakab László* állategészségügyi h. felügyelő, *Tokaji László*, az E. G. E. titkára, *Gruner Károly* nagybérő, *Ritter Gusztáv* gazd. tanint. főkertész, dr. *Pavlik Sándor* vármegyei aljegyző, *Páter Béla*, *Varga Kálmán*, *Barna Baláns*, dr. *Seyfried Károly*, *Hoffmann Ferenc* gazdasági tanint. tanárok, *Cséser Lajos* gazdasági szaktanár. *Gajdácsy Jenő* állattenyésztési s. felügyelő, *Tanka Sándor* m. kir. állatorvos és *Éber Ernő*, az E. G. E. s. titkára. Az előadások a gazdálkodás gyakorlati kérdéseit fogják felölelni és az illető vidékek viszonyaihoz alkalmazkodva a kisgazdák gazdasági tudását lesznek hivatva gyarapítani és ezzel a gazdálkodását fogják megjavítani.

— **Kosárkötő tanfolyam.** A földművelésügyi m. kir. miniszter elrendelte a kolozsmegyei gazdasági vándortanárnak, hogy e télen a falusi vándorelőadásokon kívül a megyében két kosárkötő tanfolyamot tartson. Az első december hó 31-én nyílt meg Nagy Petri községbe, melyen 25 fiatal gazda tanulja a kosárkötő és vesszőfonó háziipart. Jelzett napon a község gazdáinak jelenlétében a hidalmási járás főszolgabírája, dr. *Páska Zoltán* hazafias, buzdító beszéddel nyitotta meg a tanfolyamot.

— **A komló-piacokról.** Elérkezve az 1903. év végére, valószínűleg ez időre bevégeződnek komlópiaci tudósításaink is. mert mint halljuk, a jobb árú még visszatartott erdélyrészi komlók november végén, december elején a mi raktárainkból is elkelték és pedig 330—350 koronán 100 kilogrammonként. Ezúttal is bekövetkezett tehát a novemberi utóáralakulás, a mikor is 30—40 koronával magasabb lett az ár, mint az előző hónapban. Számítás dolga, érdemes volt-e várni a husz forintos javulásra, a folyton beszáradt, tehát kevesebb súlyú komlóval. Nem lehetetlen, hogy még akad itt-ott makacs eladatlan komló, amelyet, ha csak a Segesvárt babéraiakon pihehenő alügynökök még meg nem vesznek, legcélszerűbb az O. M. G. E. saazi bizományosa útján értékesíteni: nos, ilyen komló tulajdonosok részére ide jegyezzük, hogy *Saazban* ünnepek után a közepes komló ára 50 kilonként 340—350 korona volt; *Nürnbergben* az Ia 175, IIa. 162, IIIa. 145 Márka volt, ugyancsak 50 kilonként. A zöld színű komlókat keresik, s az ár javulóban van!

— **Magyarország komlótermése 1903-ban.** Előre bocsájtva, hogy a zárjelbe tett számok a Királyhágóntúlra vonatkoznak, hivatalos forrás után jelenthetjük, hogy az elmúlt évben az ország komlósterülete 688 kat. hold (338) volt; itt összesen termelt 2534 mm. (1324 q.); 183 q. val *kevesebb*, mint tavaly. A részleges számításokból kitűnik, hogy kat. holdanként 348 kg. (392 kg.) volt a termés-átlag, de voltak 8—10 mmázású termések is! A termésnek 76% a volt elsőminőségű. Egy mm. komlótermés átlagára 335 korona (335 k.), tavaly 165 kor. A legnagyobb ár 480 korona volt 100 kg. ként. A termésnek 55% a Ausztriába, 25% hazai sörgyárakba s 10% a a német birodalomba került, a maradék még alkú alatt van. Az átlagszámok egybevetése után, kat. holdanként 1165 kor. *nyers*, illetve 665 k. tiszta jövedelem esik.

— **Az ingyenszőlővessző-osztás beszüntetése.** A földművelésügyi kormány a szőlőrekonstrukció fejlesztése érdekében évek hosszú során át nem csak rendkívül kedvezményes áru, de teljesen ingyenes szőlővesszőkkel, szőlőajtványokkal is támogatta a bortermelő gazdálkodókat, természetesen mindig azon méretek között, a melyeket a körülmények e tekintetben a földművelésügyi miniszterium részére lehetővé tettek. E révén a magyar szőlőgazdaság meg lehetős gyors fejlődésre kapott és a rekonstrukció az ország több vidékén egyre kevesebb

kivánnivalót hagy fenn. A földművelésügyi miniszterium egyrészt mérlegelve az elért és még elérhető eredményeket, másrészt számot vetve az ország pénzügyi helyzetével, a mely csak a legszükségesebb és elkerülhetetlen kiadások fedezetét teszi lehetővé, egyelőre az ingyenszőlő vessző és szőlőajtványok kiosztását, a mely évenként igen tekintélyes összeggel terhelte meg a földművelésügyi tárcát, felfüggesztette. Gondoskodott ellenben a földművelésügyi miniszter, hogy kedvezményes árban annál nagyobb mértékben férhessenek a szőlőgazdák az állam által beszett kiváló minőségű szőlővesszőkhöz és szőlőajtványokhoz, a melyeket a szőlészeti és borászati felügyelők javaslatára a miniszterium a jövő hónapban fog szétosztatni.

— **Erdősítési jutalmak kiosztása.** *Tallian* Béla földművelésügyi miniszter most ítélte oda azokat az állami jutalmakat, a melyeket előde a kopár, vizmosásos és futóhomok területeken 1898 ban foganatosított, közzgazdasági jelentőséggel bíró erdősítésekre öt évvel ezelőtt kitűzött. Hat nagy és hat elismerő jutalom, melyekért 27 birtokos versenyzett összesen 698-31 katasztrális holdnyi erdősítéssel. Ezeket az erdősítéseket a folyó év őszén egy szakértő bizottság közvetlenül a helyszínen részletesen megvizsgálta s a bizottság javaslata alapján a miniszter a következőleg döntött:

A két 1000 koronás elsőrendű nagyjutalom egyikét *Torda-Aranyos* vármegye *Kisbánya* községének volt urbéresei kapták. A két 800 koronás nagyjutalom egyikét Háromszék megye *székelykereszturi székely közbirtokossága* nyerte el, az első 35 holdas, a második 45 holdas erdősítéssel. 500 koronás nagyjutalmat nyertek *Háromszék megyében a köpecsi ev. ref. egyház-közseg*. *Maros-Tordamegyében az alsóidecsi* volt urbéres közbirtokosság 30 és 25 holdas erdősítésekért. Elismerő jutalomképpen 400 koronát kaptak Hunyad megye *Hosdó* község volt urbéresei 10 holdnyi; 200 koronát *Alsó-Fehér megyében Gáspár János* maroscsuci lakos 11-7 holdas; 100 koronát *Torda-Aranyos megyében Tiboldi Dénes* gerendkereszturi, *Maros-Tordamegyében Fenyő József* mezőcsávási lakos 10—12 holdas erdősítésekért.

A jutalmak odaitélésével egyidejűleg a miniszter a versenyre bocsátott erdősítéseknel fölmerült nagy költségekre való tekintettel a hsdói volt urbéreseket 100 K. segélyben részesítette és a szenterzsébeti közbirtokosságnak 100 korona államsngélyt engedélyezett.

A versenyben ezeken kívül részt vett még 13 nagyobb birtokos is nagy költséggel és elismerésre méltó sikerrel foganatosított erdősítéssel, névszerint Erdélyben: *Korbuly Bogdán* Kolozsmegye *Mező-szentmihálytelek*, *Brassó városa* *Törösvár*, az erdélyi *róm. katolikus státus* *Alsó-Bajom*, *Illyés Albert* *Torda-Aranyosmegye* *Mezőmehes*, *Bornemisza Gyula* *Torda-Aranyosmegye* *Alsó-Detrehem* 10—60 holdas erdősítésekkel. Ezeknek a miniszter elismerését és köszönetét nyilvánította azokat az alkalmazottakat pedig, akik a versenyre bocsátott erdősítéseknel és az erdők gondozásánál érdemeket szereztek, megfelelő jutalmakkal tüntette ki.

— **Gyümölcsfatenyésztési érdemek jutalmazása.** A ma yar földhitelintézet által községi faskolakezelő tanítók és kertészek részére a gyümölcsfatenyésztés oktatása és terjesztése körül szerzett érdemeik elismerése céljából az 1903. évre kitűzött 21 drb. jutalomdíj közül, az e célra alakult bírálóbizottság csak 19-et talált kiadhatónak és pedig:

a 600 koronás I. (első) jutalomdíjat: *Kisfaludy Ferenc*, técsői (Máramaros-vm.) tanítóknak; a két darab 400 koronás II. (második) jutalomdíjat: *Inhoff József*, katymári (Bácsbodrog vm.) és *Pohán János*, öcsödi (Békés vm.) tanítóknak; a 18 darab 200 koronás III. (harmadik) jutalomdíj közül pedig egyet-egyét: *Szigethy Ödön*, tapolcai (Zala vm.); *Nemcs István*, tiszacsegei (Hajdu vm.); *Hanko Adorján*, megyaszói (Zemplén vm.); *Fankovics Béla*, nagyszőlősi (Ugocea vm.); *Hoffman Miklós*, kisbecsketeki (Torontál vm.); *Iker Lajos*, rábakövési

(Vas vm.); Kiss Géza, szászcegői (Szolnok-doboka vm.); Lábos Endre, leleszpolyáni (Zemplén vm.); Kováts Ferenc, bolhói (Somogy vm.); Benczédi János, mócsi (Kolozs vm.); Böhm Károly, linbacki (Pozsony vm.); Schád János, sárszentlőrinci (Tolna vm.); Stibló István, dejtári (Nógrád vm.); Kiss Ferenc, alsóvadászi (Abaujtona vm.); Csira István, tiszavárkonyi (Jász-Nagykun-Szolnok vm.) tanítóknak.

Mint ebből a kimutatásból látható: hazarészünkre aránylag nagyon kevés jutalomdíj esik, holott éppen nálunk lehetne és kellene a tanítóknak és kertészeknek a gyümölcsfatermesztés oktatásánál és tenyésztésnél nagy tevékenységet kifejteni. Reméljük, hogy a jövőben ez is másképp lesz.

— **A román kormány a mezőgazdákért.** Bukarestből érdekes intézkedéseit tudatják a román kormánynak, amely erős kezekkel támogatja újabb a mezőgazdaságot. Az intézkedések egyike az, hogy tekintettel ama hátrányokra, amelyek a tengeri korai töréséből származnak, a román kormány elrendelte, hogy a tengeri szedés idejét a közigazgatási hatóság határozza meg s öröködjék a felett, hogy ezt a határidőt mindenki betartsa. Ez az idén meg is történt s mondhatni, hogy — bár a kedvező időjárás is hozzájárult — romlott tengeriről az idén nem lehet szó Romániában. Ezenkívül egy másik intézkedéssel is igyekezett a román kormány, főképp a tájékozatlan parasztbirtokosok támogatására sietni. A kormány a dokkok útján, amit különben a kereskedők erősen kifogásolnak, a gabonakereskedelmet majdnem teljesen a kezébe ragadja. Bármely gabonatermelő ugyanis bármi csekély részletét a dokkokba küldheti s azzal egyéb dolga sincs, mint a vasúton átadni. Minden egyebet a dokk igazgatása a vasúti közegek útján végeztet.

— **Takarmány-elemzések.** A földművelésügyi miniszter feljogosította a budapesti állat-életani és takarmányozási kísérleti állomást, (II. ker. Intézet utca) hogy a közönség részére takarmány-elemzéseket végezzen, s az állomás részére a következő díjjegyzéket hagyta jóvá: **Takarmány-vizsgálatok:** Takarmány-vizsgálatoknál minden egyes alkatrész mennyileges meghatározása (beküldendő mennyiség 1/2 kgr.) vizsgálati díj 4. K. Tehát ha egy takarmányban a víz, hamu, nyers protein, zsír, nyers rost és cukrosítható anyagok határozatnak meg (b. m. 1/2 kgr.) v. d. 28 K. Mellesben a fajsúly és cukor meghatározása (b. m. 1/4 kgr.) v. d. 6 K. Ugyanabban a víz, hamu, fajsúly és cukor meghatározása (b. m. 1/2 kgr.) v. d. 12 K. A takarmány nyers tápértékének, energiataralmának meghatározása colorimetriával (b. m. 1/2 kgr.) v. d. 6 K. Minden olyan táplálékok vizsgálatára nézve, melyek ezen díjjegyzékben nincsenek felsorolva, általánosságban irányadó, hogy az egyes kémiai műveletekért a következő díjak számítatnak: 1. Egy alkatrész minőleges kimutatása, ha az nagyobb miveletet igényel (b. m. 1/4 kgr.) v. d. 2 K. 2. Egy alkatrész kimutatása, ha az nagyobb műveletet igényel (b. m. 1/2 kgr.) v. d. 6 K. 3. Szöveti vagy gőrcsövi vizsgálat (b. m. 1/2 kgr.) v. d. 4 K. — **Takarmány emészthetőségének és tápláló értékének meghatározása állatkísérletekkel:** Ezekért fizetendő díjak előzetes megegyezés után számítatnak. Általánosságban irányadó, hogy a kísérleteknél szükséges kémiai műveletekért a takarmányelemzéseknel felsorolt díjak számítatnak és hogy a kísérletekhez szükséges takarmány és állatok az állomásnak díjtalanul rendelkezésére bocsátatnak. — **Ivóviz vizsgálata** állategészségügyi szempontból (b. m. 1 liter) v. d. 12 K. Ivóvizben egy alkatrész minőleges kimutatása (b. m. 1 liter) v. d. 2 K. Mennyileges meghatározása (b. m. 1 liter) v. d. 4 K. — **Tejvizsgálat.** Tejben fajsúly, zsír, szilárd maradék és hamu meghatározása (b. m. 1 liter) v. d. 4 K. Tejben zsír-tartalom és fajsúly meghatározása (b. m. 1 liter) v. d. 2 K. Egy más alkatrész mennyileges meghatározása (b. m. 1 liter) v. d. 2 K.

— **Kalmár Zs. Utóda** hirneves hódmezővásárhelyi termény-rortagyáros készítményeire külön is felhívjuk az új évben olvasóink szives figyelmét. Ezen cég, mint a magyar ipar nagyra-hivatottságának eklatáns bizonyítéka, rövid pár év alatt rohammal vette be a magyar gazdaság közönség pártolásának erős várát. S ez a hódítás: a komoly érdem jutalma. A Kalmár rostkával ma nem versenyezhet sem más hazai, sem egyetlen külföldi gyár.

AZ
ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:
Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; **tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.**

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:
Szekula Akos
vezérfelügyelő (1003)

Olajpogácsát
ismert legjobb minőségben ajánl,
Napraforgómagot
legmagasabb napi árban keres
Erczmann Adolf
olajgyár KATONA, Kolozsmegye.
1225

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozsvÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
(Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyújt és
BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.

Magyar Jelzalog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-OS és 4 1/2%-OS

Záloglevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsonöt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2 évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 4 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcson összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséyműköltvények

Szt.-Anna Malátakészítmény-állalat.
Kis-Velence.

Malátacakes minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea- és erőtáp-sütemény.

Malátalikör tiszta maláta-kivonatból készült erősítő és ádító likör. — A likörök királya.

Malátakeserü tiszta malátából, maláta-kivonatból és a leghatásosabb gyógynövényekből készült páratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő.

Malátabrandy tiszta malátából készült erős férfital. Kitűnő élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túleröltetés után.

Malátarum valódi jamaikai rummal és tiszta malátával van készítve. Teához a legjobb rum.

Malátakivonat-czukorka tiszta maláta-kivonattal készült s leghatásosabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bánalom ellen. 1247

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Az 1903. évben Londonban a kristálypalotában rendezett nemzetközi élelmiszerkiállításon az első díjjal **GRAND PRIX** lettek kiüntetve.

Kaphatók Kolozsváron Burger Frigyes, Hirschfeld Sándor, Kónya Sándor utóda, Adi László, Zsilinszky Antal, Benke Dezső, ifj. Gráf Lőrincz, Marusán Bogdán, Gyulai Jenő czegeknél és a többi elsőrendű fűszer- és csemegeüzletben.

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogköcsönöket ad 2000 K.-tól kezdő összegekben,

mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4 $\frac{1}{2}$, 4 $\frac{3}{4}$ és 5% kamatláb és 3/4% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő fel-tételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő: 1243

A.	1. 10 évi törlesztésre félévenként	K. 65.04 f.
	2. 20 " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " "	K. 34.79 f.
	legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 ko- ronától fogva is.	
B.	1. 15 évi törlesztésre félévenként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " "	K. 32.05 f.
	legkisebb kölcsön 5000 korona.	
C.	1. 30 évi törlesztésre félévenként	K. 32.92 f.
	2. 40 $\frac{1}{2}$ évi " " "	K. 29.69 f.
	3. 50 évi " " "	K. 28.22 f.
	legkisebb kölcsön 10.000 korona.	
D.	1. 50 évi törlesztésre félévenként	K. 26.11 f.
	legkisebb kölcsön 30.000 korona.	

Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak a többiek nagyobb vidéki városokban há-zakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsönfolyamodványok az alulírtakhoz be-nyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is kész-séggel ad:

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.

Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900
Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000— K
Alapítványok	1268.120— .
Tartalékok	190.400.30 .
Összesen	1,858.520.30 K
Első évi felesleg	90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj-arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg-ből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határo-zattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

1013

az igazgatóság.

Jutányosan eladók: — Százados — marha- mérlegek,

1500 klg. hordképeségű erős vaskorlással,
2 $\frac{1}{2}$ méter hosszú, 1 $\frac{1}{2}$ m. széles;

— Szekér — hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló
súlylyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek:

6cska marhamázsákat új marhamérlegekre
Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt
évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Br. Bánffy Kázmír és Ferencz

tulajdonát képező Szamosfalva és Pusztá-szentmiklós községek határain fekvő birtok
eladó esetleg bérbeadó.

A birtok áll körülbelül:

4 katasztrális hold	belsőség,
252	" " szántó,
117	" " kaszáló,
32	" " szénafü,
19	" " legelő,
25	" " berek és vízfolyás,
43	" " erdőből.

Össz.: 492 katasztrális hold.

Kolozsvártól 8, az Apahidi vasutállomástól
4 kilométer távol fekszik.

Tejgazdaság előnyösen folytatható.

Épületekkel fel van szerelve.

Bővebb felvilágosítást ad Br. Bánffy Kázmír
vármegyei főjegyző Nagyenyeden, a hova az aján-latok is küldendők.

1275

Nagy képes Világtörténel

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB
JÓZSEF, GOLDZIER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti:

1009.

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 2500 szövegképpel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti
térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeli mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljá-ban, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténeli.
Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeli térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga való-jában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel repro-dukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója, barátja, tanácsadója, minden uri háznak kincsége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat,

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek,

irodalmi intézet és könyvnyomda.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Megjelenik tizenkét
kötetben

famentes, tehát soha meg
nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívüli díszes félbőr-
kötésben, bőrháttal és
vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-
egy kötet jelenik meg.

Megjelenik
füzetes kiadásban is
240 füzetben.

Több füzet semmiképp sem
lesz.

Hetenkint egy füzet fog
közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára:
30 kr.

A füzetes kiadásban
díszes bekötési táblák
szállíttatnak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető

a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben
minden rendes hazai könyvárúsnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alóírt
kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust

vagy
mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala:

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A m. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-, cséplőgép és „Millennium” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőkészleteit, compound lokomobiljait,

„Millennium”

legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó és kévekötő aratógépeit

továbbá: aczélöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

1262

AZ
ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

(Irodája: Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. sz. I. em. Telefon szám: 311. Sürgőnyeim: »Kereskedelmi Társaság», Kolozsvár.)

Lóhere és Luczernamagot a legmagasabb napi ár mellett vásárolunk.

Kérjük a t. Gazdaközönséget, hogy lóhere s luczerna magtermését a mennyiség s az elérni óhajtott ár megjelölésével nekünk megmintázni sziveskedjék.

Felkéri az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju stb.) minőségét és mennyiségét hozzá sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a királyhágón túli uradalmak részéről

a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Cséplőgépek, rosták, ekék és boronák, zsákok, ponyvák, olajok stb.

legjutányosabb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása.

1010

Gyümölcsfák. Őszi ültetésre ajánlunk minden fajtájú gyümölcsfát, nagy készletek a legjobb fajták bók tömeges ültetésre. Diszák, gyümölcsstermő-cserjék, bogyógyümölcs, disznóvénny, gyönyörű gömbölyű akácok, gyümölcsujdonságok, alapozások stb. — Kizárólag a legjobb minőségű, egészsé-

ges gyökerű növényeket küldenek a megrendelőnek. A jó minőségért felelősséget vállalnak. Gyümölcspark és kerti berendezések elvállaltatnak. Fölvilágosítás gyümölcsügyben díjtalan. — Katalogus ingyen és bérmentve. 1234

FISCHER és TÁRSA faiskolák, NAGY-ENYED.

Kérje

ingyen és bérmentve a karácsonyi könyvpiacról szóló nagy katalógusomat, amelyhez előszót

Szomaházy István kitűnő írónk irt.

Megtalálható benne a modern irodalom teljes sorozata és az összes ajánlható ifjusági irodalom.

Szilágyi Béla könyv-, zeneműkereskedése és antiquariuma

BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.

Most jelent meg! Willy 1251

neves francia író legújabb műve

János herceg szeretője,

Regény eredeti francia képekkel. 3 kor.

A francia könyvplac ezidél legnagyobb sikere!

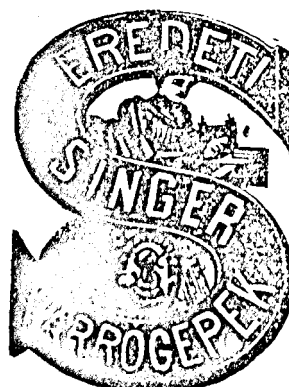
Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra

és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhímzésben is. — Varrógépekhez való elektromotorok minden nagyságban. Különleges varrógépek zsákvarrásra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és szegésre. Erőhajtány berendezések a legújabb és legbevéltabb szerkezetben.

Temesvár
1891.
Aranyérem!

Singer Co.

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 23. szám. Maros-Vársárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők. „Gazdatiszt”!

Gazdasági szakiskolát végzett 24 éves, 3 évi, középnyagású gazdaságban mint önálló gazdatiszt működött, beszél: magyar, német és román nyelvet. A gazdaság minden ágában, kellő szakértelemmel bír, keres szerény javadalmazás mellett uradalomban mint számtiszt, vagy középszerű birtokban mint kezelőtiszt. Kitűnő bizonyítványokkal ellátva, eltagadhatja az ajánlást azonnal. Czim: **Kändler Ernő**, g a z d a s z, Dicsőszent-Márton. 1272

Gazdatiszti állást keres egy 38 éves, nős gazdatiszt, 18 évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal és kauczió képes, a gazdaság minden ágazatában, valamint állattenyésztés és tejkezelésben is kitűnő jártassággal és tapasztalatokkal bír. Az állást bármikor elfoglalhatja. Czim az erdélyi gazdatiszti egyesület titkári hivatalában található meg.

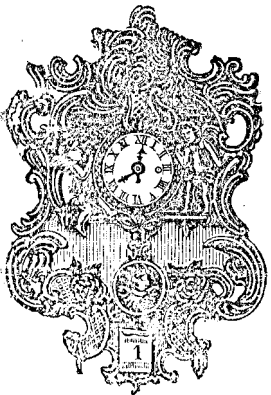
Különfélék.

Legujabb!

Az egész világon közkedvelt

SECESSION

Naptár-órák

teljesen e rajz szerinti művészi kivitelben. Pontos járásért 5 évi jótállás.

Az ára — tekintettel a tömeges eladásra:

csak 1 frt 95 csak

és ezen hallatlan olcsó ár mellett már rövid idő alatt 100,000 darabot adtunk el. Egyedüli szétküldési czim, utánvét mellett:

Heinrich Kertész

Wien,

1., Fleischmarkt 18—962.
1255. I.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma,

u. p. Koncza.

ajánl, míg a készlet tart, Konczán 100 kg.-ként az alábbi ár előzetes beküldésével szemben; nemesített minőségben:

Tekintve, hogy a rendezettebb gazdaságok már az őszi és tél folyamán szerzik be tavaszi vetőmag-szükségletüket és hogy kizárólag saját termései elsőrendű vetőmagvainak és tenyészállataink iránti keresletet kielégíteni már évek óta csak úgy tudjuk, ha a

megrendelést idejében
veszszük.

Francia perje 110 kor.

csonós ebir 110 kor.

fűmagvakra

és alábbiakra a megrendelést megelőzően kérjük beküldeni.

Cserháti tanártól meghonosított

óvári tak.-répamag

80 kor.,

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny.-egylet parasztagdái 3 év óta 600 holdon felüli területen termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságáért.

Koránérő, fehér, hl.-ként 50 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9—15 mm. termett:

duppai zab

16 kor.

lóbab 16 >

tavasz-buza 18 >

székely tengeri,

korai 18 >

királyné tengeri,

legbővebben termő 14 >

lóhere, luczerna, nyulszapuka, magvak árai újév után állapítanak meg.

1903. első díjat nyert

Pekingi kacsa

tojásának tucatja 5 korona, áprilisban.

1902. Budapesten 2 első díj; 1903. szeptember Kolozsvártt

gulyabeli tehénkért és 3 éves bikákért

— 2 első díj. —

Ezen gyorsan fejlődő, edzett hatalmas csoportu 2—3 éves

magyar

bikákból

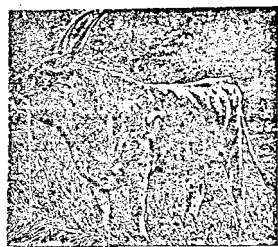
Állandó készlet, árak 500—1500 korona. 1253

B. Bak Lajos

Ó csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálítója és az arany koronás kereszt birtokosa

műbutor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvártt.

Alapított 1869-ben. 1039.

19 darab bika, mely részben két éves, részben azt május elsejéig betölti, eladó. Mind erdélyi magyarfaj, már megállapított törzstenekből, melyek fejési célokra is alkalmasak. Ez évben mustra teheneiken kívül már 10 darab számfeletti üsző eladatott tenyésztésre. E nemzedék még a Budapesten és Kolozsvárt első díjat nyert „Jäger” törzsbika ivadéka. **Ugron Zoltán**, posta-távirda Székelykeresztur, Fiátfalva. Vasúti megállóhely. 1263.

Váltóbuza vetőmag eladó.

Kitűnő minőségű, bőtermésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzánál sokkal ellenállóbb

Ára q-ként 17 kor. **Ozv. gróf Pejachevich Arthurné** mező-óri uradalmában

Posta: **Kolozs.**

Vasút: **Virágosvölgy.** 1244

SIMONFFY ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kültorda-u. 48.szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségszámítás bérmentve küldetik. 1038

Hantz Sándor

— könyvkötő —

Kolozsvárt, főtér 9.

Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással előnyös árakért teszek eleget. 1213

Nemes **harczi kanarit** (Trute törzs) nappal és világításnál változatosan éneklőst 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdem több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve **Csomagolás ingyen. Ováry József, Rákosliget** (saját házban), a kanári tenyésztők egyletének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utusítással bérmentve. 1236

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld **Varga Pál** cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-hamarabb megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1182

Eredeti Hanna

Vetőmag

Árpát ajánl:

Vodicka birtokos

Smrutz, Hanna, Mähren. 1268

Sovány és hízott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73. ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszere a **CORNIDES**-féle „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 üveget 8 koronáért bérmentve küld 1257

Cornides Károly és Társa. Felka (Szepesmegye). Erdei gyümölcsöket földolgozó telep.

EGER

kiirtásához ajánlok **Sacharin-Strichnin-ábot** nemkülönbén **Phosphor-t** legjutányosabban. Valamennyi állati, gyógy- és gazdasági vegyszerek szintén kaphatók **Detsinyi Frigyes** Budapest, V., Marokkói-u. 2. a fekete kutyához. 1273

Bajor I.
Wesselényi Miklós-ú. és Mátyás király-
tér sarok, Hinz-ház, bejárati Wesse-
lényi-ú. felől — a legujabb minikák
szereint és legjobb szövegekből r-nd-
kívül jutányosan vállalatunkból r-nd-
és díszítőanyagok, valamint
gazdasági ruhák!
1120

Nélkülözhetetlen háztartási cikk
a **VIKTORIA**-gyalu, mely egymaga pótolja a tök-, káposzta- és ugorka-gyalt. Meglepő szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és körítéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz elegendes beküldésénél. **VIKTORIA**-gyalugyár BUDAPEST, 1233 Nagykorona-utca 11. szám. Viszon elárusítottok kerestefnek.

Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a **Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.** brassói gyarából. Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetően, a kellő felvilágosítás ugyanott készségrrel megadatik. 1032.

Lóheremagot,

luczernamagot, gabona-féléket, mindenféle egyéb gazdasági magot legmagasabb áron értékesít és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

mag-, gabona- és terményügynöksége. Külföldi cégek képviselője és bevásárlója Budapest, VII., Kerepesi-út 10. sz. 1265

Kerestetik megvételre

10 mázsa **Baltacim** vetni. Cim a kiadóban. 1267.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

**Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!**

Alfa Separator R. J.

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utcza 11.

Több mint 560 első díj!!!

Tejgazdasági Gépgyár.

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

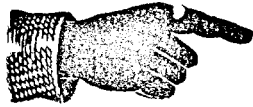
Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

**Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.**

1018.

Magyar

1012.

**FRANKLIN-
Társulat kiadása**

Remekírók

a magyar irodalom fõmûvei 55 kötetben és ennek kiegészítõje, a hat testes kötetben

Teljes Magyar Shakspeare.

Épp most jelent meg nemzeti irodalmunk eme korszakos gyûjteményének negyedik sorozata, és így most már 20 kötet került ki a magyar remekíróknak eme leggondosabb és legdíszesebb kiadásából, melynek rendkívül nagy elterjedése a nemzet minden rétegében eddigelé szinte páratlan.

A most megjelent negyedik sorozatot különösen a Széchenyi-kötet teszi érdekessé. Ezt Berzeviczy Albert állította össze a legnagyobb magyar mûveibõl, s oly bevezetéssel látta el, mely essay-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a kurucz-költészet kötete is, melyet Erdélyi Pál szerkesztett nagy rátermettséggel.

Ezenkívül Vörösmarty IV. kötete, Tompa II. kötete és Kisfaludy Sándor I. kötete jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz Heinrich Gusztáv írt nagybecsû bevezetést.

megjelent Shakspeare összes mûvei hat kötetbe kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vevõi 20 korona kedvezményes áron kapják. — Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

A már elõbb megjelent három sorozatban a következõ mûvek jelentek meg:

Arany János munkái I. II. kötet.
Sajtó alá rendezte Reidl Frigyes.

Csiky Gergely színmûvei.
Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Czuczor Gergely költõi munkái.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Zoltvány Irén.

Garay János munkái.
Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.

Kazinczy Ferencz mûveibõl.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Váczy János.

Kölcsey Ferencz munkái.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Angyal Dávid.

Kossuth Lajos munkáiból.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei,
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színmûvei I. kötet.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Tompa Mihály munkái I. kötet.
Sajtó alá rendezte Lé v a y József.

Vajda János kisebb költeményei.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Endrõdi Sándor.

Vörösmarty Mihály munkái I. II. és III. k.
Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

A Magyar Remekírók gyûjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítõjeként

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda,
(Budapest. VI., Egyetem-u. 4.)

HUBERT J. B.

Gs. és kir. udvari szállító

pezsgõbor-pinczéi

POZSONY.

Különlegességi jegy:

GENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgõje.

Kapható minden jobb vendéglõben és kávéházban.

1069.